...ДЫН СОВХОЗ ТАРЯА ХУРЯАЛГАЯА ДҮҮРГЭЭД,
...ИАЛИС УЯЛГАҺАА ГАДУУР 8000 ЦЕНТНЕР ОРООҺО ГҮРЭНДӨӨ ТУШААХААР ШИИДЭБЭ
...ДЭ ТҮРҮҮШҮҮЛЬЭЭ ЖЭШЭЭ АБАГТЫ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 230 (10291) | 1963 оной сентябриин 28, суббото | Сэн 2 мүнгэн

* *

Тэжээл ехээр ...мэжэ бэлэдхэхэ

...малаа олошоруулжа, ашаг ... хүсэдөөр абахын тула бү... ...мэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэ... ...ан байһаниинь бүгэдэндэ ... Манай эндэхи холимол ... үнеэдые зоотехническэ ...һоор, зүбөөр эдеэлүүлээ ...ндэ үнеэн бүриһөө 4—5 ...итр һү һаажа болохо гэжэ ...ымнай эрхим һаалишад, ...ууршад элишэлэн харуу...

...шье олонхи колхоз, совхо... ...ууһа мал жэлһээ жэлдэ ...тэжээлээр дуталдажа, ашаг ...эдөөр үгэхэһөө байтагай, ...ираа алдажа, үхэл гарза... ...бшуу. Иимэ байдалые ха...йгаад, ажахын хүтэлбэри... ...итын малые тэжээлээр хү...аха хэмжээ абанагүй. Оло... ...ынуудта жэл бүри нилээд ...алангай ногоон хуряагдан...шэнэ. Гол түлэб шугы, бур...сохи, намаг газарай но...шагдангүй орхигдожо, эл...ай хобдог хүнүүдэй, үмсын ...р үсхэдэг этэгээдүүдэй ха...та ороно.

...оной сентябриин 25-най ...р республикын колхоз, сов... аяар 30 гара мянган гек...алангай ногоон абтаагүй, Илангаяа Баргажанай, Түн...Хориин үйлэдбэриин управ...эй колхоз, совхозуудта ни... сабшалангай ногоон миин ... элдэб хүнүүд тэрэниие ...абана.

...анай үйлэдбэриин управле...ахынууд үбһэ абаха түсэ...ад мянган центнерээр дүүр...йһан аад, аяар арбаад мян...ар нуга голой ногоо саб...байһаар. Эндэхи XXII парт... Ленинэй нэрэмжэтэ кол..., Хурамхаанай совхозой ну...р сабшагдаагүй үлэшэһэн ...ахаһаа дайралдана.

...уура, һүрилэгдэһэн үбһые ...гүй байжа, үхэр малда ... хулгайда абхуулха барим...и олон үзэгдэнэ.

...ерой боложо, газарай хүрэ...бэшье, тэжээлэй корнепло... саахарай свёклые хүлдэхэ...ид хуряажа абаад, зохид ...агалха талаар хэмжээн аб...

...ликын колхоз, совхозуудай ...жээлдэ һолоомон ехэхэн ...элдэг. Уралаар зөөлэрүү... избёоскотой уһаар шанар...һан һолоомон муу шанар...энһөө дээрэ гэжэ олохон ...эдэхэ. Теэд ажахын хүтэл...эд энэ ехэ баялигта хай...үйгөөр хандажа, һолоомоёо ...ан суглуулаа болоод лэ ор...ог, һайнаар һүрилжэ аба...уу заншалтай.

...нэй үйлэдбэриин управле...сточные Саяны» колхоздо, совхоздо зарим механиза... намарай паар хахалха ...олоомо галдаһан байна. ...рог, хорото ябадалые тэсэ...агүй.

...эй обком болон республи...истрнүүдэй Совет сентяб...адһаа октябриин хахад хү...лэдбэриин бүхы управлени... тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ ...юсхохо гэһэн шиидхэбэри .... Теэд энэ тогтоол үшөөл ...үйгөөр бэелүүлэгдэжэ байн...

...гдоһон дайшалхы һарын ...н 10 хоногто, жэшээнь, ... үйлэдбэриин управлениин ...ахынууд нэгэшье тонно си...агүй, оройдоо 500 гаран тон...но үбһэ һурилһэн байха юм. Хяагтын управлениин колхоз, совхозуудта һүүлэй 5 хоногто үбһэ нэмэжэ һүрилэгдэхэһөө байха, харин түрүүн бэлэдхэһэн үбһэниинь аяар 600-гаад тонноор хорошоо.

Тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ колхоз, совхозуудай, үйлэдбэриин управленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй гол анхаралаа табяагүй байһан дээрэһээ ниитын малда үбһэ абаха түсэб республика дотор оройдоол 70 процент, силос даралга миил 37 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо шэмэтэ тэжээл нилээд бага бэлэдхэгдэнхэй. Колхоз, совхозуудай адууһа малые бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр хангалгада иимэ бэрхэшээлтэй байдалай тохёолдоод байхада, элдэб зүйлэй тэжээл шадаал һаа ехээр нэмэжэ бэлэдхэхэ гээшэ мүнөө үедэ шухала удха шанартай.

Тиимэһээ ажахынуудай, управленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ арга боломжонуудаа һайса тооложо, тодорхойлжо үзөөд, тэрээндэ хэрэгтэй соонь техникэ, хүнүүдые табиха уялгатай. Нэн түрүүн сабшалангай ногоо бүхыдэнь һайнаар сабшажа, зарим эртэ хуряагдаһан газарта хоёрдохёо сабшаха хэмжээнүүдые абахаар болоно. Тэрэнһээ гадна полиин, ой модоной захаар, намаг газарта сабшагдамаар ногоон хаа хаанагүй яһала олдохо бшуу. Тиимэл хадань үбһэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриие зогсоожо болохогүй.

Энэ жэлдэ поли дээрэхи һолоомон заашье гээлтэгүйгөөр хуряагдажа, зохидоор һүрилэгдэхэ зэргэтэй. Энэ хүдэлмэриие бүхыдэнь оньһожоруулха арга ажахы бүридэ бии. Тиимэһээ тракторно-таряан ажалай бригаданууд һолоомоёо бүхыдэнь һүрилжэ абахые оролдохо зэргэтэй. Һолоомоной хуряагдажа, һүрилэгдэжэ абтаагүй сагта поли дээрэ ургаса хуряалга дүүрээ гэжэ тоологдохо зэргэгүй, комиссяар абтаха ёһогүй.

Хуряагдаһан, һүрилэгдэжэ абтаһан үбһэ, һолоомон, дарагдаһан силос болон бусад тэжээл нарин нягтаар хэмжэгдэхэ, тусхай актаар фуражирта даалгагдаха ушартай. Нюдэ далдалха, бэлэдхэһэн тэжээлээ үлүүгээр гү, али дутуугаар харуулха гээшэ гэмтэ, хорото ябадал гэжэ тоологдохо болоно. Тиин колхоз, совхозой газар дээрэ тэжээл бэлэдхэһэн гү, али тэжээл хулгайлһан хүнүүд хуулиин ёһоор хэһээгдэхэ, абаһан үбһэ тэжээлынь ниитын жасада орохо зэргэтэй.

Гадна малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ корнеплодуудые, хартаабха болон саахарай свёкло гэхэ мэтэ тэжээлые ойрын үдэрнүүдтэ сүм хуряажа, бүридхэлдэ абажа, наринаар хадагалха шухала.

Гахайда эдюулхэ холигдомол силос дарахадаа огородой үлөөдэһэ, капустын, саахарай свёклын, хартаабхын набшаһа хэрэглэхэдэ зохид. Мүн малай тэжээлдэ зорюулагдаһан таряа талханай һүүл хатаагдажа, гутаагдангүй хадагалагдаха, һайн бүридхэлдэ абтаха ушартай.

Нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ малшад ехэ юумэ хэхэ байна. Тэдэнэр һолоомо, зелёнко үбэлжэхэ газартаа зөөжэ, тэрэнээ хэршэхэ, нарһанай шэлбүүһэ, модоной набша намаа суглуулха аргатай.

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД, СОВХОЗУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД! Ниитынгээ адууһа мал үбһэ, тэжээлээр хүсэд хангахын тула бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэе, тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадая.

Үрэһэ хаалга, сэбэрлэлгые удаарлуулжа огто болохогүй

Республикын колхоз, совхозууд гүрэндэ таряа тушааха, худалдаха социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Энэмнай һайшаалтайшье, сэдьхэл зүрхэ баясамааршье гээшэ.

Теэд гүрэн түрынгөө урдахи уялгаяа дүүргэхынгээ хажуугаар ажахы бүхэн үрэһэ хүрэнгэеэ хаажа сагай дулаанда тэрэнээ сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ ушартай ха юм. Һайн шанартай үрэһэ хүсэд хүрэхөөр хаажэ шадаһан лэ ажахынууд ерэхэ жэлдэ баян ургаса абаха аргатай байхань элитэ.

Тиигэбэшье республика дотор энэ шухала хүдэлмэри тон аали нобшоор ябуулагдана. Эндэ толилогдоһон сентябриин 25-най мэдээгээр ороохо таряанай үрэһэ хааха түсэб миил 25 процент, горохой— 14 процент, хартаабхын — 40 процент дүүргэгдээд байна.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЫН ХААГДАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

1963 оной сентябриин 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Управленинүүд, аймагууд	Ороохото, бобово ургамалнуудай үрэһэн	Тэрэ тоодо горохой үрэһэн	Хартаабхын үрэһэн
Баргажанай	20	23	47
Зэдын	33	3	19
Кабанскын	12	14	52
Хяагтын	27	13	27
Мухар-Шэбэрэй	34	17	70
Түнхэнэй	14	36	44
Улаан-Үдын	15	11	27
Хориин	22	30	12
«Скототкорм» трестын совхозууд	17	19	—

Горох хуряалгын үни хада дүүргэгдээшье һаа, тэрэниие олохон ажахынууд үрэһэндэ хаажа захалаагүй, сэбэрлэжэ эхилээгүй байха юм. Баргажанай управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Дэрээнэй совхоз, Мухар-Шэбэрэй управлениин «Коммунизм», «Рассвет» колхозууд, Суулгын совхоз, Хяагтын управлениин «Дружба», Ранжуровай, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд мүнөө хүрэтэр нэгэшье центнер горохой үрэһэ хаагаагүй байһаар. Олохон ажахынууд горохой үрэһэ зернопультаар сэбэрлэжэ, ехээр гэмтээһэн байна. Баргажанай, Кабанскын управленинүүдэй зарим ажахынуудта шииг ехэтэй горохой үрэһэ газаа хэбтүүлжэ, гутааһаншье баримтанууд үзэгдэнэ.

Ороохо таряанай үрэһэ сэбэрлэхэ, хатааха, амбаарта хааха гэжэ олохон хүтэлбэрилэгшэд яранагүй. Энэ хүдэлмэри илангаяа Түнхэнэй, Кабанскын, Улаан-Үдын үйлэдбэриин управленинүүдтэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Түнхэнэй управлениндэ үрэһэнэйнь таряанай ехэнхи хадагдаагүй байһаар. Энэ тон аюултай гээшэ. Улаан-Үдын управлениин Кировэй, XXI партсъездын, «Коммунизм» (Гильбэрэ) колхозууд таряа хуряалгаяа дүүргэхэ дүтэлбэшье, үрэһэеэ хаажа, сэбэрлэжэ захалаагүй байһаар.

Үрэһэ хаалгаар Мухар-Шэбэрэй управлениин ажахынууд бэрхэшээлтэй байдалда оронхой. Эндэ үрэһэнэй таряан муугаар хадагдаһан аад, саг соогоо хуряагдажа абтаагүй дээрэһээ баалдаа ургажа, шанараа гээжэ байха юм. Илангаяа эндэхи «Коммунизм» «Знамя Ленина» колхозууд үрэһэеэ һаял хаажа захалаа.

Хориин управлениин олонхи ажахынуудта үрэһэнэйнь таряан хүсэд сэбэрлэгдэнгүй, тоог дээгүүр хэбтэнэ. «Комсомольский», Иисингын совхозууд, «Победа» колхоз нэгэшье центнер үрэһэ хаагаадүй.

Иимэ хайша хэрэг, харюусалгагүй ябадалые тэсэхын аргагүй. Хэрбээ ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон агрономуудай зүгһөө үрэһэ хаалгада гол анхаралаа хандуулһан байгаа һаань, иимэ бирагүй байдал тохёолдохогүй һэн. Энээниие түрүү ажахынуудай жэшээ гэршэлэн харуулна.

Үйлэдбэриин управлени бүхэндэ үрэһэ хүрэнгэеэ хаажа дүүргээд, тарилгын шанарта хүргөөд, һайнаар түхеэрэгдэһэн складуудта хадагалжа байһан ажахынууд бии. Жэшээнь, Зэдын управлениин XX партсъездын, Мухар-Шэбэрэй управлениин Калининай нэрэмжэтэ, Улаан-Үдын управлениин «Гигант» колхозууд болон бусад зарим ажахынууд шэниисын үрэһэ хаажа дүүргүүтэй байна. Эдэ ажахынууд үрэһэнэй таряа үдэр һүнигүй орёо оньһон машинаар сэбэрлэжэ, лабораторидо шалгуулаад, һайса заһагдаһан, дезинфекци хэһэн амбаарнуудта хадагална.

Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай тоог дээрэ хүдэлхэ хүнүүд олон байна. Тиимэһээ тэдэнэй хүдэлмэри 2—3 халаанда эмхидхэжэ, үрэһэнэй таряае ойрын үдэрнүүдтэ тарилгын шанарта хүргөөд, һайн байрада хадагалха шухала.

Республика дотор горохой үрэһэн дутамаг. Энэ ушарта горохоёо заашье гутаангүйгөөр, һайнаар сэбэрлэжэ хадагалха хэрэгтэй.

Хойто жэлдэ хартаабхын тарилга нилээд үргэдхэгдэхэ ушартай. Теэд зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хартаабхын үрэһэ хааха, зүбөөр хадагалха гэжэ оролдодоггүйнь гэмшэлтэй.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд үрэһэ хүрэнгэдөө нарин нягтаар хандажа, һайнаар шэгнэжэ, складуудта хадагалхын түлөө сэхэ харюусаха зэргэтэй. Агуу ехэ Октябриин революциин урда тээхи социалис мүрысөөндэ оролсожо, октябрь һарада бүхы үрэһэеэ хаажа, тарилгын шанарта хүргэхөөр тэмсэе.

Үдын таряашадай илалта

ХӨРИ. Сентябриин 27. (Телефоноор абтаба). Мүнөөдэр Үдын совхозой механизаторнууд, таряашад ороохото ургамалнуудаа бүхыдэнь 9206 гектарта хуряажа сүм дүүргэбэ. Таряа хуряалга дээрэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Даша Дымбрылов түрүүлжэ, «С-6» комбайнаар 640 га хадаһан, хуряаһан байна. Комбайнер Михаил Козлов «СК-3» комбайнаар 610 га, Дашабал Самбуев «С-6» комбайнаар 500 га хуряажа, түрүү зэргэдэ гаранхай. Мүн комбайнернууд И. П. Борисов, Н. Шагдаров гэгшэд һайн амжалта туйлаа.

Мүнөө үедэ совхознай гүрэндөө 20 мянган центнер таряа тушааха гэһэн социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда 26450 центнер таряа оруулаа. Бүхыдөө түрүүн абаһан социалис уялгаһаа 8 мянган центнер үлүүлэн тушааха гэжэ совхозой коллектив шиидэнхэй.

Гүрэндэ таряа зөөлгэдэ совхозой эрхим жолоошод Цыретор Бардуев, Иван Горчков, Максим Машанов, Михаил Рассадин гэгшэд ажалай үльгэр жэшээ харуулаа.

Гүрэндэ таряа тушаалгын хажуугаар үрэһэ хүрэнгэ хаагдана. Һүүлэй мэдээгээр 14 мянган центнер шэниисын үрэһэн хаагдаад байнхай.

Г. ДОНДОКОВ,
совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

ХМЕЛЬНИЦКЭ ОБЛАСТЬ. «Коммунар» колхоз Ярмолинецкэ үйлэдбэриин управлениин олон һалбаритай түрүү ажахы юм. Энэ жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 57 центнер гахайн мяхан абтаха байна. Гахайн фермын коллектив Агуу ехэ Октябриин 46 жэлэй ой хүрэтэр гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 110 процент дүүргэхэ уялга абаа. Гахайшад өөһэдынгөө үгые ажал хэрэгээрээ батадхана: 8 һарын турша соо 730 центнер гахайн мяхан худалдагдаад байна. Зураг дээрэ: «Коммунар» колхозой гахайн фермэдэ Наада талада нь эрхим гахайшадай нэгэн Н. И. Вельская.

ТАСС-ай фотохроника.

Залуушуулай суглаан нээгдэбэ

КРАСНОЯРСК, сентябриин 26. (ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд Б. Лукьянов, А. Сашин).

Сибириин болон Алас Дурна зүгэй комсомолой ударна барилгануудта хүдэлдэг залуушуулай суглаан мүнөөдэр эндэ нээгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой суглаанда эльгээһэн амаршалгые делегадууд нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

«Сибириин болон Алас Дурна зүгэй бүхэсоюзна комсомолой ударна барилгануудые ашаглалгада үгэхэ зорилгонууд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госстройн түрүүлэгшэ И. Т. Новиков элидхэл хээ.

Москвагай договорто гар табилга үргэлжэлһөөр

Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай договорто гар табилга үргэлжэлһөөр. Бүхы түби дэлхэйн гүрэнүүдэй олонхидойнь зүгһөө нэгэн дуугаар дэмжэгдэһэн энэ документын совет экземплярта Сан-Марино республикын түлөөлэгшэ—гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ гүрэнэй секретарь Федерико Биджи гэгшэ сентябриин 24-дэ гараа табиба.

Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай договорто сентябриин 24 болотор Москвада 83 гүрэнэй түлөөлэгшэд гараа табяа.

Үнэн зүрхэнэй амаршалга

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Йеменскэ Арабай Республикын президент маршал Абдалле Ас-Саляльда телеграмма эльгээбэ. Национальна һайндэр — Йемендэ хаанай засаг унагаажа, Йеменэй Арабай Республикын бии болоһоор нэгэ жэлэйнь һайндэртэй дашарамдуулан, Йеменэй правительство болон арад зониие энэ телеграмма соогоо үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Эб найрамдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ колониализмда эсэргүү тэмсэлдэ Йеменэй Арабай Республикын ехэ хубитаяа оруулдаг байһыень совет арад үндэрөөр сэгнэжэ байна гээд Н. С. Хрущев Л. И. Брежнев тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

Космонавтын басаган

Совет космонавт Г. С. Титов, тэрэнэй һамган Тамара Васильевнагай бүлэдэ басаган гүрэбэ.

Замбуулин түбеэр ниидэжэ ерэһэнэйнь һүүлээр космонавтнуудай нэгэ бүлэдэ гаралан түрүүшын үхибүүн бишыхан Титова болоно.

(ТАСС).

...алтаг бараад, юушье хэнэгүй

...андаа шииг нойто һайнаар ...газараа зүбөөр элдүүрилхэ, ...үүн намарай паар ехээр ... тухайда Кабанскын совхо...хи отделениин хүтэлбэри...ал бүри яһала гоё түсэб ...табидаг. Байгша ондошье ...2500 гектар намарай паар ...ди гэжэ социалис уялга ...шэнхэй.

...өө мүнөө намарай эртын ...алха таатай хаһа болзорой ... байбашье, эндэ оройдоол ...хүрэхэгүй шахуу паар ха...

...рай паар хахалалга яахааали нобшоор ябуулагдана ...-гээд отделениин эрхилэгшэ ...иһоо асуухада:

...актор дутана, таряалан дээ...һолоомо абтаагүй, һаад хэнэ, ...тын шалтагаан дурдана.

...иин алишье бригадада ха...болоһон газар яһала ехэ. ... таряан ажалай 1-дэхи бри...бригадир М. Дранкин) 850 ...марай паар бэлдэхэ түсэб... ...0 гектар силосэй ургамал, ...ороохото ургамалнууд хү..., 600 шахуу га газар эл... ...э эхилхээр болонхой. Тии...эндэхи оройдоол 200 хү... ...га паар хахалаа нэрэтэй.

... бригадын трактористнар ..., А. Карачун гэгшэд 2 ... тракторааар һүниин халаан...ай паар хахална.

...тай газар хороогдоногүй. ...гай һолоомо суглуулагдаа... ...аалта хэнэ. Тэрэниие 9 хүн тракторааар, мори тэргээр суглуулжа һүрилдэг нэрэтэй аад, һүүлэй хэдэн үдэртэ юушье хээгүй. Оройдоол 15 га дээрэһээ горохой һолоомо сүлөөлөө. Хахалха газарай үгыһөө боложо, зарим һүни юушье хэнэгүйбди,—гээд трактористнар гомдоно.

Трос, тусхай нагшуурга бэлдэжэ түхеэрээд, таряалангай һолоомо түргэн суглуулха аргагүй байгаа гү? Дүүрэн аргатай. Отделениин эрхилэгшэ Г. Воронин, бригадирнууд М. Дранкин, Суханов, Горбач гэгшэд лэ энээн тушаа эртэнһээ һаналаа табяагүй байгаа. Үнгэрхэдөө, гусеничнэ 8 трактораа хоёр халаанда хүдэлгэхөөр механизаторнуудтай байгаад, тэдэнээ паар хахалалгада табидаггүйнь гайхалтай. «Хура бороон ехээр орожо, паар хахалалгада һаад хэнэ, газар шабар шабха болоод, трактор ябуулнагүй» гэжэ отделениин хүтэлбэрилэгшэд шалтадаг болонхой. Һүүлэй үедэ бүрхэг байбашье, хура бороо ехээр ороогүй. Ороошье һаа, паар хахалалгада ямар һаад хэхэб даа.

Юрэдөөл бэеынгээ амарые хаража, элдэб шалтаг бараад, намарай паар хахалалгые хойшо татана, газараа хабар хахалаад тарина бэзэбди гээд һууна. Иимэ гээрдэнги заншал орхижо, газар таряалангаа шэнэ, зүб гуримаар эрхилдэг болохо саг ерээ. Намарай паарта тарибал, хабар хахалаашаһаа һураггүй дээшээ ургаса абтадаг гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулна.

А. Халтуев.

УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАРАЙ БАЯЛИГ, АРГА БОЛОМЖОНУУД

Нүхэр Н. С. Хрущев Кубаниин совхозуудаар ябаба

КРАСНОДАР, сентябриин 26. (Хэблэлэй бүлэг). Кубаниин газар үрэжэл ехэтэй, хүнэй ажалые һайнаар харюулдаг. Мүнөө жэлдэ Кубаниин таряашадай туйлаһан амжалтанууд илангаяа ехээр баясуулна. Хүдөөгэй ажалшадай бүхэсоюзна мүрысөө үүсхэһэн Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин таряашад 80 мянга үлүүтэй га таряалангай гектар бүриһөө 40 шахуу центнер ороохо таряа хуряажа абаа. Энэ— ажалай гайхамшагта илалта болоно! Энээнһээ бүхы хизаарай таряашад жэшээ абана. Эхэ оронойнгоо үмэнэ абаһан ехэ уялгаяа дүүргэхын түлөө кубаниинхид мүнөө оролдосотойгоор тэмсэжэ байна. Ороной амбаарта 173 миллион пүүд ороохо таряан тушаагдаа.

Газарые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар хизаарай колхоз, совхозуудта һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Намарай шэниисын, кукурузын, саахарай свеклын, горохой тарилгын талмай үргэдхэгдөө, ургасань дээшэлээ. Газар бүри ехээр уһалагдадаг боложо байна. Энэ хадаа барайгарай, кукурузын болон бусад ургамалнуудай үндэр баян, тогтууритай ургаса абаха найдамтай арга болоно. Урдань барайгар хизаар дотор 12,8 мянган гектар уһалагдадаг газарта таригдадаг байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 41 мянга гаран гектар иимэ газарта таригдаһан байха юм.

Уһалагдадаг газар дээрэ тарилга хэхэ талаар Кубаниин хэдэ хэдэн ажахынууд һайн дүй дүршэлтэй болоо, энэ талаар шадабаритай агрономууд, бригадирнууд, звеное даагшанар болон газар уһалагшад урган гараа.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. И. Воронов, тэрэшэлэн партиин Краснодарска крайкомуудай нэгэдэхи секретарьнар: хүдөөгэй — Г. И. Воробьев, промышленна — А. И. Качанов, крайгүйсэдкомой түрүүлэгшэнэр И. Т. Трубилин, А. Н. Чуркин «Красноармейский» совхоздо үсэгэлдэр ерээ гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн.

Эндэ барайгарай плантацинууд дээрэ ургаса хуряалга түлэг дундаа ябажа байнхай.

Машинанууд полиин захада зогсоо. Нүхэр Н. С. Хрущев хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдтэй хани халуунаар мэндэшэлэлсээ.

Хэды шэнээн ургасын абтаха байһан тухай, элдэб сортын барайгарай ямараар ургадаг тухай, барайгарай һолоомын лажа хэрэглэгдэдэг тухай һонирхоо. Совхоз дотор дунда зэргээр гектар бүриһөө 40—45 центнер барайгар абтахаар тухайлагдана. Тиихэдэ барайгарай һолоомо малай тэжээлдэ хэрэглэгдэдэг байха юм.

Нүхэр Н. С. Хрущев комбайнер Юрий Землян, тэрэнэй туһалагша Владимир Курячий, совхозой хүдэлмэришэн Клавдия Федоровна гэгшэдтэй хөөрэлдөө.

«Красноармейский» совхоз ашаг ехэтэйгээр ажалладаг ажахы юм. 1961 ондо 1,6 миллион, 1962 ондо хоёр миллион шахуу түхэригэй олзо доход энэ ажахы оруулһан байна. Хахалагдадаг газарайнь гектар бүхэн 400—500 түхэригэй олзо үгэдэг. Барайгар тарилгаһаа эгээн ехэ олзо ородог. Центнер барайгарай өөрынь үнэ 8—9 түхэриг болодог юм.

Гэбэшье совхозой барайгар ургуулагшад бүри хямда сэнтэй барайгар ургуулан абаха бүхы арга боломжотой. Тэрэнэй тулада газарые бүри һайнаар ашаглаха, барайгарай плантацинууд дээрэ ажал һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар оньһожоруулагдаһан звенонуудые байгуулдаг дүй дүршэл дэлгэрүүлбэл таарамжатай байна. Совхоздо дүрбэн иимэ звено бии, тэдэниие дүршэлтэй механизаторнууд — барайгар ургуулагшад хүтэлбэрилнэ.

«Красноармейский» совхозой полинуудые Никита Сергеевич Хрущев хоёр шахуу часай турша соо хараа. Нүхэр Хрущев ажахын отделенинүүдтэ хүрөө, газар уһалдаг гуримтайнь танилсаа. Һүүлээрнь совхозой түбэй буусада ошоо. Эндэ Культурын байшангай дэргэдэ тэрэниие олон хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд угтаа.

Үнинэй хүдэлмэришэн, түмэршэ дархан Иван Феофанович Бондаренко ород заншалай ёһоор хүндэтэ айлшандаа хилээмэ дабһа бяраа. Заншалта хилээмэнэйнь хажууда шанаһан барайгар аяга соо хээтэй байгаа. Никита Сергеевич хилээмэ болон барайгарһаа ама хүрөөд, хүндэтэйгөөр угтаһанайнь түлөө баясхалан хүргөө.

Совхозой конторо соо Н. С. Хрущев ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэй хөөрэлдөө. Славянска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэд энэ хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан байна.

Хөөрэлдөөнэй дүүрэһэнэй һүүлээр нүхэр Н. С. Хрущев конторын дэргэдэ суглараһан хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдтэ амаршалгын үгөөр хандаа.

* * *

Тимашевскэ үйлэдбэриин управлениин «Кубанец» гэжэ совхоз гахайн мяха элбэг өхээр абалагаараа суутай болонхой. Нёдондо жэлдэ эндэ эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 294,8 центнер мяхан абтаһан байгаа. Иимэ үрэ дүн хизаарай нэгэшье ажахы туйлаагүй юм. Совхозой бүхы һалбаринууд ашаг ехэтэй. 1962 ондо 124 мянган түхэригэй ашаг олзо оруулаа.

Совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй оролдосотойгоор ажаллаһанай, тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын түлөө шангаар тэмсэһэнэйнь ашаар эдэ амжалтанууд туйлагдаа.

Нүхэд Н. С. Хрущев, Г. И. Воронов үсэгэлдэр үдэшэ энэ совхоздо ерэһэн байна.

«Узбекская белая зубовидная» гэжэ сортын кукурузын тарилгые Никита Сергеевич хараа.

«Красноармейский» болон «Кубанец» совхозуудай ажалшадтай нүхэр Н. С. Хрущевой уулзалгын үедэ, уһалагдадаг газар дээрэ тарилга ехээр хэдэг болохо шухала асуудалнууд зүбшэгдөө, хүдөө ажахын үйлэдбэриин продукцине бүри элбэгээр абаха ехэ арга боломжонууд элирүүлэгдээ.

Н. С. Хрущев Украинада ерэбэ

ХЕРСОНСКО ОБЛАСТЬ, сентябриин 26. (ТАСС-ай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев мүнөөдэр Краснодарһаа эндэ ерээ.

Украинын КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь П. Е. Шелест, УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. П. Казанец, УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко, Украинын КП-гэй ЦК-гай секретарь В. Г. Комяхов, партиин Херсонско хүдөөгэй обкомой секретарь А. С. Кочубей, партиин Николаевска промышленна обкомой секретарь А. В. Иващенко, партиин Николаевска хүдөөгэй обкомой секретарь Т. Г. Барыльник, Черноморско совнархозой түрүүлэгшэ И. С. Прибыльский, Николаевска хүдөөгэй облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. С. Ведников болон областиин бусад хүтэлбэрилэгшэд Н. С. Хрущевые аэродром дээрэ угтаа.

Н. С. Хрущевые, республикын хүтэлбэрилэгшэдые областиин ажалшад халуунаар амаршалаа.

Политическэ hуралсалай шэнэ жэлэй урда тээ

Бэлэдхэл hайнтайгаар угтаха

Хэдэн үдэрhөө политическэ hуралсалай шэнэ жэл эхилхэнь. Республикын олон мянган колхознигууд, хүдэлмэришэд, албан хаагшад, арадай ажахын мэргэжэлтэд эрдэм hургаалаа дээшэлүүлхэнь.

hуралсалай шэнэ жэл ехэ hонирхолтой байха. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум партиин организацинуудай ажал ябуулгые улам эдэбхитэй болгоо, коммунизмын үедэ ажаhууха шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ талаар партиина, советскэ, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай хүдэлмэриин тодорхой зам, шэнэ онол арганууды заажа үгөө.

Ажалшадай марксистско-ленинскэ hуралсалда, кадрнуудые үзэл суртал талаарнь хүмүүжүүлхэдэ Пленумэй шиидхэбэри доторой онсо анхарал хандуулагдана. Энэдэ политическэ гэгээрэл ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Коммунистнууд, ажалшад политическэ hуралсалаар дамжуулан, партиин политика, тэрнай Программые гүнзэгыгөөр ойлагожо абана, үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэхэдэ, ажал хэрэгэй дутуу дундануудые усадхалгада эдэбхитэйгээр хабаадаха болоно. Эгээл тиимэhээ политическэ hуралсалда хабаадагшадай тоо жэлhээ жэлдэ ургана.

Жэшээнь, үнгэрhэн жэл республика доторнай кружогууд, hургуулинууд, семинарнууд, арадай университедүүд, техминимумэй, механизаторнуудай курсануудай болон бусад hуралсалда хамта 80 мянга гаран хүн хабаадаа. Энээнэй ашаар олон колхоз, совхозууд болон промышленнэ предприятинуудай үйлэдбэриин ехэ амжалта туйлаhан байха. Мүн ниитын коммунис хариусаан, ёho заншал улам үргэнөөр дэлгэржэ. Тиимэ дээрэhээ мүнөө жэл политическэ hуралсал үндыhөөрнь хубилган табиhые КПСС-эй ЦК-гай Пленум заана. hуралсалда хабаадуулаха, hураха хүнүүдэй юрэнхы эрдэмые, ажалыень, мүн өөhэдынь дура хүсэлые харадаа абаха эрилтэ табигдана.

Политическэ гэгээрэлэй шэнэ жэлые республикымнай партийна организацинууд мүнөө ямар бэлэдхалтайгаар угтажа байнаб?

Коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй ехэнхи хубинь нёдондонойхидоол адляар экономическа теори шудалха юм. Жэшээнь, Хоринэй аймагта политическэ hуралсалда хабаадаха 3830 хүнhөө 2470-иинь политическэ экономиин, тодорхой экономикын асуудалнуудые шудалхань. Мүн Прибайкалиин, Загарайн аймагуудай, Железнодорожно районой hуралсагшадай 50—60 процентнь экономическа hуралсалда хабаадаха. Тэрэшэлэн КПСС-эй түүхэ, философи, политэкономи, коммунис ёhoор хүмүүжүүлгын, научна коммунизмын асуудалнуудые, марксизм-ленинизмэй үндэhэ hуури шудалагшадай тоо нилээд олоноор. Гансахан теоретическэ семинарнуудта 15 мянга үлүүтэй хүнүүд хабаадахаар хараалагдана.

Политическэ, экономическа, техническэ болон юрэнхы эрдэмэй дэшэлүүлхэ хамтадхаhан hуралсал эмхидхалгада партиина организацинууд ехэ анхарал хандуулжа болонхой. Иимэ hуралсалай нэгэниинь коммунис ажалай hургуулинууд болоно. Мүнөө манай республикын колхоз, совхозууд, промышленно предприятинуудта, барилгын организацинуудта зуу шахуу тиимэ hургуули нээгдэжэ, 4 мянга гаран хүниие хабаадуулхань. Иимэ hургуулинууд Кабанскын аймагта олоор байгуулагдана. Эндэ коммунис ажалай 40 hургуули мянга шахуу хүниие хабаадуулха, Железнодорожно районд 800 гаран хүн hурасаха. Мүн Прибайкалиин, Хяагтын, Улаан-Үдын управлениинүүдэй ажахынуудта олоор байгуулагдаха. Коммунис ажалай hургуулинуудай hурагшад тодорхой экономикын, үйлэдбэриин, техническа асуудалнуудые, коммунис ёhoор хүмүүжүүлгын, ниитэ политическэ темэнүүдые шудалжа гараха байна. Тиигэжэ hурагшад нэгэ жэлэй туршада ажалдаа хала олон ондоо hургаал абажа гараха юм.

Коммунис ажалай hургуулинуудые байгуулха талаар партийна организацинууд ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулжа, үргэн олониитэ ажалшадые хабаадуулха уялгатай. Илангаяа коммунис ажалай түлөө мүрысэжэ байhан хүнүүдые энэ hургуулида хабаадуулха шухала.

Үшөө нэгэ шэнэ янзын hуралсал гэбэл, Воронежско областиин партийна организацинуудай жэшээгээр hуралсалай комбинадуud эмхидхэгдэнэ.

Ажалшадай юрэнхы, политическэ эрдэмээ, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлгэдэнь, хүдөө ажахын, техническэ эрдэм ухаа дэлгэрүүлгэдэ, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл согсолжо, үргэнөөр тараалгада эдэбхитэй туhа хүргэхэ ябадал hуралсалай комбинадуудай зорилго болоно. Иимэ комбинат Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхоздо байгуулагдаа. Комбинадай hургагшадаар гол түлэб hургуулиин багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд томилогдонхой. Кабанскын аймагта гурбан комбинат байгуулагдахаар хараалагдана. Эндэхи партийна комитет үйлэдбэриин управлени болон райОНО-той суг комбинадай hуралсалай программа зохёогоо. hуралсагшад юрэнхы эрдэм, агро-зоотехниин үндэhэ hуури шудалха, механизаторай hуралсалда, политическэ хэшээлнүүдтэ хабаадаха юм. Комбинат программаяа 2,5 жэлэй туршада үзэжэ дүүргэхэ.

Партийна комитедүүд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, арадай гэгээрэлэй зургаанууд энэ хэрэгтэ наринаар хандажа. иимэ комбинадуудые олоор байгуулжа, олон хүниие хабаадуулха болоно.

hуралсалай шэнэ жэлдэ мастернуудай hургуулинууд, партийна, советскэ болон ажахын эдэбхитэдэй hургуулинууд, семинарнууд, олон янзын университедүүд, лекторинууд урданайхиhаа нилээд олоор эмхидхэгдэнэ.

Эдэ баримтанууд хадаа коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй зүгhөө политическэ hуралсалда олоороо хабаадаха дуратай байhыень гэршэлнэ. Тиимэhээ политическэ гэгээрэлые тодорхой hайн хүтэлбэрэр, нарин нягта хиналтаар хангаха шухала. Пропагандаяа ажабайдалтай, коммунис байгуулалтын бодото ажал хэрэгүүдтэй улам нягтаар холбохын тула хүн бүхэнэй ажал хэрэгтэ, абари занда, мүн үйлэдбэридэ политическэ гэгээрэлэй улам ехээр нүлөөлдэг байхыень туйлахын тула үшөөл ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй.

Энэ хэрэгтэ пропагандистнуудай үүргэ ехэ. Партийна, советскэ, ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые, ажахын мэргэжэлтэдые гэхэ гү, али ажалша олониитые үдэр бүри хүмүүжүүлжэ байха уялгатай хүнүүд пропагандист болгогдон томилогдохо зэргэтэй. Теэд ганса пропагандистнуудые шэлэн ололгоор хүдэлмэреэ хизаарлаха бэшэ, харин тэдээндэ теоретическэ, методическа туhа ходо хүргэжэ байха хэрэгтэй.

Мүнөө Улаан-Үдэ, Заиграево, Каменск, Гусиноозерск городуудта пропагандистнуудай семинарнууд үнгэрөө. Октябрь hарын эхеэр тиимэ семинарнууд хүдөө нютагуудта болохо юм. Семинар ходо үнгэргэжэ байгаа hаа ехэл hайн.

Парткомуудай политическэ кабинедүүдэй гол зорилго юуб гэхэдэ, нэн түрүүн пропагандистнуудта туhалха, семинар болон теоретическэ, методическа конференци үнгэргэхэ, политическэ литература, нютагай ажабайдал харуулhан материалнуудые бэлдэхэ, пропагандистын хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл согсолхо, тарааха хэрэг болоно. Мүн олониитын хүсөөр байгуулагдаhан политгэгээрэлэй кабинедүүд иимэ зорилго урдаа табиха болоно. Партиин обкомой бюрогой шиидхэбэриин ёhoop, колхоз, совхоз бүхэндэ, промышленна томо предприяти болон барилгын организаци бүхэндэ тиимэ кабинедүүд байгуулагдаха ёhoтой.

Тэрэшэлэн комсомолшууд, залуушуулай hуралсалда партийна организацинуудай зүгhөө онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Политическэ hуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл мүнөө дүүрэжэ байна. Тиибэшье энэ хэрэг хэр гуримтайгаар, зүбөөр эмхидхэгдэжэ байнаб гэжэ үшөө дахин шалгажа үзэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, зарим аймагуудта марксистко-ленинскэ философиин, эстетикын, политическэ экономиин, научна атеизмын кружогууд, семинарнууд үсөөн байгуулагдана.

Түрүүшын хэшээл—жэлэй туршада хэхэ ехэ ажалай эхин мүн. Тиимэhээ тэрээндэ hайнаар бэлдэжэ, hуралсалай жэлые амжалта ехэтэйгээр үнгэргэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдохо гэшэ пропагандист бүхэнэй, партийна организаци бүхэнэй уялга болоно.

Т. НАЗИМОВА,

КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангые даагша.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Баргажан) ... шад гүрэндэ hү худалдаха 9 hарынгаа түсэб сентя... 11-дэ дүүргэжэ, жэлэйнгээ түсэб ноябриин 7 хүрэтэ... лүүлхээр шиидэбэ. Гадна, тэдэнэр жэлэй hүүл бо... түсэбhөө гадуур үшөө 1800 центнер hү гүрэндэ ту... уялга абанхай. Зураг дээрэ: колхозой үүлтэртэ... дэй фермын малшад (зүүн гарhаа): Н. Глязева, А... маева, Е. Соднопова, Б. Лубсанов, С. Бальж... Д. Ширеторова, Э. Раднаев, Ц. Доржиева, С. Пот... А. Гармаева, Ц. Дашиева, Е. Ринчинова, М. Глязе...

С. БАЛДУЕВАЙ ф...

Хоёрдохи hуурида

Галбайн фермын hаалишад ажал хүдэлмэреэ hайнаар эмхидхэжэ, ехэ амжалта туйлажа, «Восточные Саяны» колхоз, үйлэдбэриин управлени соогоо түрүү hууринуудай нэгэндэ гаранхай. Энэ фермынхид алууhа малайнгаа тоо олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула ходо оролдожо байдаг. Зунай сагта үнеэдээ бүхэли сүүдхэ соо бэлшээжэ, үдэртөө гурба дахин hаадаг байгаа.

Байгша оной үнгэрhэн наймa hара соо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1150 литр hү абаhан байна. Тиихэдэ август hара соо үнеэн бүриhөө 174 литр hү абажа, управлени дотороо хоёрдохи hуури эзэлээд ябана.

Түнхэн. **С. Ардуев.**

Залуу малшадай амжалта

Цыбен Лубсанович Дашиев наhаараа залуушье hаа, бултанда хүндэтэй болоhон, шадамар бэрхэ малшан юм. Бага балшарhаа мал ажалда хүдэлhэн, мал адуулагшааршье, гүүртые даагшааршье ажаллаhан байха. Хаанашье, ямаршье ажалда хүдэлхэдөө, оролдосотой hайнаар, үнэн зүрхэнhөө хандадаг.

Байгша ондо нүхэр Дашиев 158 хашараг харууhалаа. Даажа абаhан малаа зундаа hайнаар бэлшээжэ, шэгнүүрыень ехээр нэмээхэ, таргалуулхын тула оролдолго гарган, hайн үрэ дүн туйлана. Гансахан август hарада тэрэнэй гүүртын малай шэгнүүр бүхыдөө 2835 килограммаар нэмэhэн юм. Энэмнай сүүдхэ бүриин дунда зэргээр 600 грамм нэмэhэн болоно. Малынь бултадаа тарганууд.

Мүн залуу мал адуулдаг Владимир Цыденов hайнаар ажаллана. Хаража байhан 218 малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые августда 800 граммаар нэмээгээ.

Иигэжэ «Октябрьский» совхозой 1-дэхи фермын залуу малшад хүдэлмэридөө hайнаар хандажа, амжалта туйлана.

Зэдэ. **Д. Жигмытов.**

ТУСХАЙ ШЭГЛЭЛТЭ ЗВЕНОНУУД ШАЛГАРБ...

Байгша оной хабар Оймороймой совхозой дирекци, партийна комитет хартаабха, овощ ургуулха тусхай 7 звено эмхидхээ hэн. Тиимэ звенонуудта ажаллаха хүнүүд томилогдожо, механизаторнууд үгтөө юм. Звено бүхэндэ тракторнууд, тарилга, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха машинанууд даалгагдаа.

Совхозой звенонууд хамтадаа 252 гектарта хартаабха, 118 гектарта свёкло болон турнепс, 150 гектарта горох, бобово ургамал, 39 гектарта овощ тариhан юм.

Хударын отделениин Павел Титыч Муравьевой хүтэлбэрилдэг звеногойхид hайнаар ажаллаа. Тэдэнэр 25 гектар хартаабха, 70 га горох, 12 гектар свёкло ба турнепс, 4 гектар капуста болон бэшэшье овощ тариhан байна. Тарилгын хойноhоо муу бэшээр харууhалаа. Мүнөө энэ звеногойхид ургасаяа хуряажа байнхай. Гектар бүриhөө 25 центнер горох, 120 центнер хартаабха, 250 центнер капуста, 180 центнер свёкло, морхооб хуряагдана.

Багша Прокопий Ефимович Коневой хүтэлбэри доро hургуулиин hурагшадhaa бүридэhэн тусхай звено эмхидхэгдээ юм. Энэ звено 20 гектарта свёкло тариhан байгаа. Гектар бүриhөө 120—130 центнер ургаса хуряагдахаар хүлээ...

Хартаабха болон ово... гуулха тусхай звенонууд... болголго ехэ удха шан... Юуб гэхэдэ, тиимэ зве... дай гэшүүдэй харюусалг... шэлнэ, ургасын харууhа... жаруулагдана, мүн ... дээшэлүүлхын тула орол... гаргагдана. Сентябриин... ной байдалаар, Оймороо... хоздо 93 гектар хар... малтагдажа, гектар бүри... дунда зэргээр 83 центне... гаса хуряагдаа. Энэнь е... hайн ургаса бэшэ аа... Тиигэбэшье управлениин... сад ажахынуудай ург... сасуулжа харахада, ... hайн гэжэ hанагдана.

Оймороой совхозой о... нинүүдые даадаг нүхэд ... фильев, Семенов, Ба... хартаабха, овощ ург... звенонуудай хүтэлбэри... дые ондоо ажалда хэрэ... байhан. Тэрээнhээ болож... гасын харууhан зарим ... до муудаhан байха.

Хартаабха, овощ ург... тусхай звенонуудые ... бүхэндэ эмхидхэжэ, ажа... дэлмэриие нь hайнаар эмх... hаа, эдэ ургамалнуудай ... ургасын абтахань ла... Энээниие Оймороой сов... звенонуудай жэшээ эли т... гэршэлнэ.

В. Ти...

Кабанскын үйлэдбэр... управлениин началь...

Амтынь абаад...

Ургасада аммиачна уhанай ашатай туhатай байhанай амта абаhан Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэд ургамалай энэ тэжээлтэ зүйлые ехээр хэрэглэхэ гэжэ шиидээ.

Дурсагдаhан колхоз үнгэрэгшэ хабар шэниисын 622 гектар газар дээрэ 1360 центнер, кукурузын 111 гектар газар дээрэ 270 центнер, силос дарахын туладa таригдаhан 72 гектар газарта 130 центнер аммиачна уhа тэжээл болгон оруулhан байгаа. Тэрэнь тарималай нэмэлтэ ургаса үгэхэ байhаниие иимэ баримта дээрэ харуулая. Колхоз аммиачна тэжээл оруулhан шэниисын тарилгын гектар бүхэн дээрэhээ 5 центнер, кукурузын—100 центнер, силосэй ургамалай 50 центнер нэмэлтэ ургаса байна.

«Сибиряк» ... мүнөө жэлдэ ... паар хэзээ хэзээ... hээ ехые—2500 ... хахалаа. Тэрэ... 1750 гектарта ... оруулхын тулада ... центнер аммиачна ... абаба. Аммиачна ... оруулгада 4 агро... дэлнэ.

Б. Ширет...

Ашаа шэрэлгын шэнэ гурим

Арадай ажахын шухала, элдэб янзын ашаа хэрэгтэй газартань зөөжэ хүргэхэ хэрэгтэ олон организаци, жэшээлхэдэ, автомобильна транспорт, түмэр, уhан зам, ашаа эльгээдэг, мүн ашаа абаха организаци гэхэ мэтэ хабаадалсадаг. Эдэнhээ гадна, транспортно-экспедиционно олон организаци эмхидхэгдэhэн байгаа.

Ашаа шэрэлгые гуримшуулха, энэ ажалда хабаадагшадай тоо үсөөрүүлхэ шухала байhан. Тиихэдээ ашаае эльгээhэн газарhаа хэрэгтэй газартань нэгэл организациин хүргэжэ байгаа hаань, таатай зохид, гаргаша багатай байгаа гэжэ дүй дүршэл элирүүлэн харуулба. hүүлэй жэлнүүдтэ түмэр замай станцинууд ашаа шэрэлгын олон шэнэ арга хэрэглээ. Харин энэ ажалые гуримшуулан hайжаруулха тусхай эмхидхэл үшөө үгы байhаар. Тиимэhээ түмэр замай Улаан-Үдэ станциин, автотранспортна ажахын коллективүүд транспортно-экспедиционно хангалгые hайжаруулха зорилгоор энэ жэлэй март hара соо өөhэдынгөө гурим зохёоhон байна.

Станциин начальнигай орлогшо байhан, мүнөө поезднуудай диспетчер, залуу инженер Б. Книжин, автотрестын ашаглалгын начальник П. Григорьев түмэр замаар асарагдаhан ашаае организацинуудтань хүргэхэ шэнэ гурим зохёогоод, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргаа. Энэ гурим мартын 1-hээ бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Түмэр замаар асарагдаhан ашаае предприяти, организацинууд хүлеэн абажа зөөхын тула хэдэн олон тусхай түлөөлэгшэдые ажаллуулдаг байhан юм. Харин нүхэд Книжин Григорьев хоёрой зохёоhон гурим хорёод тиимэ түлөөлэгшэдые сүлөөлхэ арга олгобо. Мүнөө тэдэнэй дүүргэдэг уялгые автотрестын жолоошод дүүргэдэг болоо. Предприяти, организацинуудай тусхай түлөөлэгшэдые сүлөөлhэнэй ашаар гүрэндэ 16 мянган түхэригэй алмалта жэлдээ хэгдэхэ болоhон байна.

Гадна урдань организаци бүхэн ашаа абахын тула өөhэдынгөө хүдэлмэришэдые эльгээгшэ бэлэй. Тиихэдээ ашаа буулгадаг газарта үдэр бүхэндэ 70-аад хүн суглардаг байhан. Харин мүнөө энэ ажалые түмэр замай ашаа тээгшэд дүүргэдэг болоо. Иигэжэ тэдэнэй ажалайнь бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлэгдэбэ. Организаци бүхэнэй ашаа тээгшэд 2—3 час соо ажаллаад, хүдэлмэриингөө үнэтэ сагые миин лэ иишэ тиишээ ябажа hалгадаг байгаа.

Ондоо предприяти, организациин хабаадалгагүйгөөр түмэр замай станциин болон автотрестын хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр элдэб янзын ашаа хэрэгтэй газартань зөөлгэ нилээд ехээр hайжаруулагдаба. Хэрбээ урдань хэрэгтэй материалаа асархын тула организацинууд автотрестhээ машина абажа, өөhэдынгөө түлөөлэгшэ болон ашаа тээгшэдтэйгээр түмэр замhaa ашаа буулгадаг газарта эльгээдэг байгаа hаа, мүнөө иимэ ябадал усадхагдаа. Мүн эндэ нэгэ доро 30—40 автомашинын сугларха ушар үгы хэгдээ. Тиихэдэ автомашинанууд ехэнхи сагтаа миин байжа, халаан соо арай гэжэ 2—3 дахин, заримдаа нэгэ дахин ашаа хэрэгтэй газартань хүргэжэ байгаа.

Ашаа зөөлгын шэнэ гурим нэбтэрүүлhэнэй ашаар автомашинануудай миин байха ябадал ехээр хороогдоод, тэдэнэй 50 процентнь ондоо ажалда эльгээгдэдэг болоо. Түмэр замай станциин ашаанай газарhaa элдэб материал шэрэлгэдэ гурбан прицептэй ашаанай ехэ машина хэрэглэгдэнэ. Энэ машина иигэжэ ашаглагдадаг гэшэ: нэгэ автоприцептэ ашаанай ашагдажа байха үедэ 2-дохи прицеп хэрэгтэй организацида хүргэгдөөд, ашаань буулгагдажа байдаг, нүгөөдэнь автотягачта шагтагалагдаад, замда ябана. Иигэжэ автотягач ашаа ашаха, буулгахые хүлеэжэ миин байлгагданагүй, ашагтайгаар хэрэглэгдэнэ. Тэрэ нэгэ халаан соо 60 шахуу тонно элдэб ашаа шэрэнэ, иигэжэ 10—15 автомашина сүлөөлхэ арга хангаа. Мүн хүсэ ехэтэй энэ машина бүри бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ болохо hэн. Харин зарим организацинууд, тусхайлбал, Буркоопсоюзай, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй баазанууд ашаа асарhан автоприцепые удаан саг соо баридаг байха юм.

Ашаа зөөлгын шэнэ гурим түмэр замшадта, автотранспортна ажахыда, мүн городой элдэб организацинуудта ехэ ашаа туhатай. Мүнөө ашаа шэрэлгэдэ оройдоо 19—20 автомашина хэрэглэгдэжэ, нэгэ халаан соо 5—6 эрьесэ, заримдаа 9 эрьесэ хэгдэ гэшэ.

Шэнэ гуримай ашагтай hайн байhые үшөө нэгэ иимэ баримта гэршэлэн харуулна. Түрүүшын hарада городой 18 организаци ашаа зөөлгын договор баталhан hаа, энэ гуримаар хүдэлжэ эхилhэн 2-дохи hарада тэдэнэй тоо 38 боложо, мүнөө 124 организаци тусхай договор баталжа, материалнуудаа зөөлгэдэг болонхой.

Республикымнай түмэр замшад, автотранспортын хүдэлмэрилэгшэд ашаа шэрэлгые гуримшуулха талаар ехэ ажал бүтээбэ. Тэдэнэй зохёоhон гурим Шэтэ, Красноярск болон бусад городуудай ашаа шэрэлгын эмхидхэлhээ hурагүй үлүү hайн байhанаа бодото баримта дээрэ харуулба. Гэхэтэй хамта энэ шэнэ гурим улам hайжаруулагдажа байhаар. Ашаа зөөлгын түлөө автомашинын жолоошодто түлэгдэхэ хүлhэн мүн лэ гуримшуулагдаа.

Республикымнай түмэр замай бүхы станцинуудта ашаа буулгаха, ашаа ашаха ажал эмхидхэхэ тусхай конторо Улаан-Үдын станциин дэргэдэ эмхидхэхээр болоо гэжэ hанагдана. Тиигээ hаа, томо бүхы станцинуудhаа шэнэ гуримай ёhoop ашаа зөөлгые эмхидхэхэ арга олдохо байна. Түмэр замаар асарагдаhан ашаа буулгахын тула станциин гү, али организацинуудай тусхай хүдэлмэришэдэй гар хүсэн хэрэглэгдэнэ гэшэ. Иигэжэ ажал эмхидхэхэдэ үнэ ехэтэй болоно, нүгөө тадаhаа аюулгүй байдалые наринаар сахиха арга хангагданагүй. Ашаа буулгадаг газарай диспетчернүүдые городской телефонтой сэхэ холбоотой болгохо тон шухала. Юундэб гэжэ тайлбарилhанай үлүү гэжэ hанагдана. Диспетчернүүдэй городой организацинуудтай сэхэ хөөрэлдэдэг болоо hаа, олон асуудал ямаршье hаадгүйгөөр шиидхэгдэхэ, автомашинануудай миин байха ябадал бүрин усадхагдаха байна.

Ашаа шэрэлгын шэнэ гуримай бүлэю hайн байhаниинь бодото байдал элирүүлэн харуулна. Энэ гуримые саашадань бүри hайжаруулха, али бүхы аргаар дэмжэхэ, үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

М. Соломенный.

Улаан-Үдын нооhо угаадаг фабрикын барилга дээрэ шиидхэхы үе ерэнхэй. Ойрын сагта тус фабрикын барилга дүүргэгдэжэ, ашаглалгада үгтэхэ. Мүнөө эндэхи барилгашад Октябриин хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, hайнамжалтануудые туйлана. Зураг дээрэ: түрүү барилгашадай нэгэн Валентина Васильевна Перфильева хуурай бетоной холисо хэжэ байна.

П. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

Туhаламжа, дэмжэлгэ хэрэгтэй

Республикын ниислэлдэ бүтээгдэжэ байhан шэнэ шэнэ барилгануудта, жэшээнь, нооhо угаадаг фабрикын, шэнэдхэн үргэдхэгдэжэ байгаа Улаан-Үдын ТЭЦ-эй, шэлэй заводой барилгада, гэр байрануудта түмэр-бетоноор шудхагдаhан элдэб балка, колонно, плита, дабхар хоорондын хушалта гэхэ мэтэ hүүлэй үедэ ехээр хэрэглэгдэдэг болонхой. Иимэ зүйлнүүдые «Бурятжелезобетон» гэжэ нэгэдэлэй Улаан-Үдын 1-дэхи филиал (hаяхан болотор түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээдэг 1-дэхи завод гэжэ нэрэтэй байhан) гаргадаг юм.

Филиалай гол корпус соо орожо ерэхэдэ, наада талаhаань бүдүүннарин, эрщэтэй-эршэгүй элдэб янзын проволоконуудые электрын элшээр холбон гагнажа, бетон шудхалаануудай гол болохо арматурануудые хэжэ байхань харагдадаг. Эндэhээ арматура полигон дээрэ асарагдажа, үгышье бол, гол корпус соогоо тусгаар бэлдэгдэhэн хэб соо табигдажа, шэнгэн бетоноор хушагдаад, тусхай камера соо 14—16 часай туршада ууралаар хатаагдан, бэлэн болодог юм. hүүлээрнь бүтээгдэhэн продукциин шанар лабораторидо шалгагдажа, барилгын талмайда эльгээгдэдэг.

Заводой үйлэдбэриин гол участогууд болохо полигон дээрэ (газаа) 40 гаран, гол корпустонь 10 гаран элдэб янзын түмэр-бетон зүйлнүүд бүтээгдэдэг байна.

Мүнөө зун, намарай дулаан саг дүүрээд, хүйтэржэ эхилээ. Үбэлэй хүйтэниие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха гэшэ эндэхи үйлэдбэриин эрхэ байдалда тон ехэ удха шанартай.

Энээниие хараадаа абажа, үйлэдбэрэе үбэлэй үедэ хүдэлхөөр hайса бэлдэхэ тусхай хэмжээ ябуулгануудые филиалай администраци партийна, профсоюзай организацинуудтай хамта зохёогоод, мүнөө бэелүүлжэ эхилээ. Эдэ хэмжээ ябуулгануудай гол шэглэлынь гэхэдэ, үбэлэй хүйтэндэ хүдэлхөөр таатай зохид байдал хүдэлмэришэдтэ олгохо, үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтэ хангаха хэрэг болоно.

Наада захынь абахада, тооhо, уурал татаха вентиляторнуудhаа эхилээд, хэгдэхэ юумэн эндэ тон ехэ. 1960 онhоо ашаглагдаха байбашье, заводой гол корпустонь, бетон худхаха участогтань мүнөө болотор нэгэншье вентилятор үгы. Тиимэhээ үнгэрhэн жэлнүүдтэ гол корпустонь үбэлэй хүйтэндэ уурал манан дүүрэжэ, хажуудаа байhан нүхэрөө харахын аргагүй болоходо—ажал зогсодог, бетонно участогта шорой тооhон дүүрэжэ, хүдэлхэдэ бэрхэтэй болодог hэн. Саада захань гэхэдэ, үйлэдбэриингөө талмай үргэдхэжэ—хатаадаг камерануудые ехэ болгохо, нэмэлтэ тухеэрэлгэнүүдые тодхохо гэхэ мэтэ.

Эдэ хэмжээ ябуулганууд түрүүшээр партийна суглаан дээрэ, hүүлээрнь хүдэлмэришэдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, заводойхид өөhэдынгөө хүсөөр хэхэ юумэнүүдээ тодорхойлhон байгаа. Жэшээлхэдэ, гол корпусой, полигоной, бетон худхадаг участогайхид сонхо соожоо угаажа, шалыень табиха, газаа досоогуураа сэбэрлэхэ, сагаадаха, үүдэ үрхэеэ дулаалха гэхэ мэтые өөhэдөө, ажалhaa сүлөөтэй сагтаа хэхэ гэжэ шиидээд, мүнөө тэрээндээ хам оронхой.

Полигон шадарай талмай элдэб материалнуудhaa, бог шоройhoo сэбэрлэгдэнхэй. hаяын үдэрнүүдтэ энэ талмай бетоноор хушагдажа дүүрэхэ. Энэ хүдэлмэридэ мастер О. Галанова түрүүтэй арматурщигууд, полигоной бетонщигууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Арматурын полигон тээшэ гол корпусhoo рельс харгы табигдажа, вагонеткэнүүд ябуулагдахаар бэлэдхэл хэгдэнэ. Мүн бетон худхадаг участогай хүдэлмэришэд үбэлдэ бэлдэжэ эхилээ. Котельнэ шадар нүүрhэнэй складай талмай сэбэрлэгдэжэ, бэлэн болгогдожо байнхай.

Октябрь hарада гол корпусой нэгэ таhалга соо улаан булан түхеэрэгдэн нээгдэхэ, нүгөөдэ таhалгадань буфет гү, али багахан столово нээгдэхээр хараалагданхай. Тобшоор хэлэхэдэ, заводой коллектив үбэлэй үедэ ажаллахаар бэлдэхэ талаар өөhэдhөөнь дулдыдаха юумэнүүдые шадал зэргээрээ хэжэ байна гэхэдэ алдуу болохогүй.

Теэд заводой коллективhээ дулдыдахагүй хүдэлмэри эндэмнай ехэ юм. Вентиляторнууд тухай дээрэ дурдаhан байгаабди. Проектын ёhoop вентиляторнууд заводой барилгатай хамта тодхогдохо аад, мүнөө болотор байхагүй. Эндэхи үйлэдбэриин зүрхэн гэбэл, котельнэ болоно. Тэндэhээ халуун уурал соргонуудаар дамжан, камеранuudта ерэжэ, түмэр-бетон шудхалаануудые хатаах зэргэтэй. Гэбэшье заводой котельнэ (3 томо котёлтой, городой томохон котельнэнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог) мүнөө болотор баригдажа дүүрээдүй байhаар.

Үнгэрhэн жэл нэгэ котельнэ ашаглагдажа эхилhэн аад, элдэб дутуу дундануудhаа боложо, сорго хоолойнуудынь хүреэд, саашадаа ашаглахын аргагүй болошоо. Эдэ бүгэдэhөө боложо, тус завод 1960 онhоо саг зуурын котельнэhээ, hүүлэй үедэ паровозhoo халуун уурал абажа, үйлэдбэреэ эмхидхэнэ.

Мүнөө заводой котельные дүүргэжэ, ашаглалгада үгэхэ тухай ехэхэн хөөрэлдөөн, зарлалдаан байнхай. Гол түлэб «Сантехмо...», «Сибэлектромонтаж», «Дальт...таж» гэhэн эмхи зургаанууд хүдэлмэри hаатуулжа, гэдэргэ таhаар. Эдэ организацинууд хэмжээнэй ажал дүүргэхэ ба... мүнөө болотор нэгэшье хүд...шэн эндэ ажалланагүй.

Завод тээшэ түмэр харгы ... дажа эхилhээр үнинэй. Хүдэл... гол түлэб дүүрэбэшье, эл... бель-проводануудай дутамагh... ложо, ашаглалгада тушаагда... гагүйдэнэ. Котельнын хүдэлжэ... хэдэ, сүүдхэдээ 80 гаран ... нүүрhэн галдагдаха болоно. Эн... машинаар зөөхэ гээшэ бэрхэтэй... сэнгынышье дээшэлхэ ха юм. ... турта хэрэглэгдэдэг түмэр м... станциhaa машинаар асар... ехэхэн мүнгэ зөөри гаргашала... Теэд гансахан энэ завод иишэ ... даhан түмэр харгы хэрэглэхэ ... эндэмнай гэр байрын бар... хэрэглэгдэхэ томо панельнүүд... тээдэг завод, «Дальтехмонтаж»... ханизациин бааза тэхэ мэтэ ... предприятинууд бии гээшэ.

Элэ бүгэдые хараада аба... харгые түргөөр дүүргэн аш... гада үгэбэл, ехэ аша үрэтэй ... hэн.

Түмэр-бетон зүйлнүүдые ... дэг 1-дэхи филиалай кол... үбэлэй сагые түгэс бэлэдхэл... угтаха эрмэлзэлгэтэй, оролд... гоор хүдэлжэ эхилэнхэй. Эн... эндэхи хүтэлбэрилэгшэдтэ (ди... главна инженер хоёрынь эн... лаhаар hаяханай) бодото ту... үзүүлхэ, эдэбхи үүсхэлыень ... хэрэгтэй.

Д. Цыбик...

Коммунис ...шалай асуудал

ХОЁР УУЛЗАЛГА

...публикымнай үндэр тү... хүдэлмэришэн ангиин ...амта — ЛВРЗ... Трам... буугаад, холошье ...й, дүрбэн дабхар шу... гэрэй нэгэ квартирада ...бди. Нажагар баян ай...

...Сэбэг Сутаевич Ты... байдаг. Сэбэг өөрөө ...тай боложо ябабашье, ...айхидаал задарюун. ...цехтэ хүдэлһэн боло..., эгээ үбгэржэ һулгижа ...нэй тэмдэггүй, урин ...харасатай — иимэл Пенсионер. Коммунист. ...шье татадаггүй, архи... ...удаггүй... Аяга сай ууха ..., аргагүй танил тала ...обобди, хөөрэлдөөмнай... ...рэнхы жэжэ божо зүйл... ...ээ хажуу тээшээ хадуур... ...гүнзэгырбэ янзатай.

Улаан сурбадаа дарагда... Тэхэтэн гээд манайхин ...нутадаа хэлсүүлдэг юм ...Урдань үлдэхэ, ядархы... ...үзэгдэһэн байха. Тэсэ... ...барагдахадаа, одоол һү... ...мөөршье барга үе саг ... Теэд түрэлхиднай ла... ...гэжэ мэдэдэггүй юм

...өөрөөшье хара багаһаа ...шье, ламыншье шажан... ...түөөгүй хүнби. Теэд ха... ...гүбта даа, ямар ажаһуу... ...и. Бэемни элүүр энхэ. ...үхибүүдтэйб. Сэдьхэл... ...галан. Хүлһөө гамнан... ...хүдэлһэнөө харюулжа, ...лэ гаранхайб. Тиигээд лэ ...шуултай хөөрэлдэхэ, фи... ...үзэхэ ажалтай болон... ...даа...

...юрэдөө, иимэ һайн һай... ...сагта шажан мүргэл ...заримууд харайлдадаг. ...адайнгаал элүүр энхэ, ...ан һайхан ажаһуухын ...зальбарна хаямбибди», ...минии үеын нэгэ та... ...унэй убайгүй бардамаар ...кэ байхые шагнаа һэм... ...эһэн эшэгүүритэй, барга ...гээшэб! Тэрэ өөрөө ...наһаяа Совет засагай ...үнгэргэһэн хүн. Теэд ...кэ үнгэргэһэн байгааб. ...хүнгэнөөр ябаһан хүн. ...шье тиимэрхүү зандаа. ...тань лекци, хөөрэлдөөн... ...олодоггүй, өөрөө ном... ...йтагай газетэ, журнал... ...уншахаяа болижо, мол... ..., мохоорһон байгаа ... Ондоо ямаршье шал... ...байха арганьгүй. Хү... ...гүй хэбэртэй.

...ндаа олонхи зон һү... ...эг, мүргэдэг байгаа ...даа. Теэд юу олхилдог байгаа юм. Мүнөөшье хүгшэдэй зариман дасан руу харгылдаг. Өөхэн дэнгэй тортогтой бүрүүлхэн гэрэл соо томоһон шүрбэһээ зүүндээ һабагшалжа ядажа һуудагаа мартаа гү? Баянай хонидые хайшалһан гараа бүдэй таһархайгаар уяад, болсог даахииень һабаагаар сохижо һуудагаа мартаа гү? Үгы. Хэлсэхэл байха!

Харин мүнөө үргэн ехэ сонхотой байшан соо электрын гэрэлэй толон доро нюур нюураа харалсажа һуугаад, радиоприёмнигоо табижархинхай, сайгаа уужа һууха... Гэртээ һуутарнь гэнтэ телефон ханхинаад: «Алло! Хаанаһааб?» —гэхэдэтнай, «Москваһаа» гээд, университедтэ һурадаг басагантнай үнөөхи зандааханаа, эрхэ хоолойгоор таба мянган модоной газарһаа амаршалжа байха...

һөө дутуугүй жаргажа һуунаб. Совхоз намда мотоколяска абажа үгөө, пенсишье түлэнэ,— гээд омогорхон хөөрэхэ зуураа, хоёр хүлөө хараад абана.

— Роман Баяндуевич, анха шүлэг, рассказ бэшэдэг һэмнайт. Мүнөө юу хэжэ байнабта,—гээд асуухада:

— Үгы, болиит. Үни хада болишоо һэмнайб,— гээд харюусаба.

— Тиигээ һаа, ном ехээр уншана ёһотойт.

— Уншана даа. Энээнгүй одоол яагаад байжа болохоб. Жамьян Балданжабоной «Дабаан» гэжэ роман һаяхан уншажа дүүргээд байнаб..,—гэбэ.—Хонишод тухай ехэ һониноор бэшэнэл даа. Даржа үбгэн, Хорло басаган, Аюур, Суранзан гэһэнүүдтэй танилсааб. Эдээн сооһоо Даржа үбгэнэй образ тон хурсаар зураглагданхай гээшэ ха. Бүхэли наһан соогоо үнэн сэхээр ажаллажа ябаһан, дүй дүршэл ехэтэй энэ хонишон үбгэнииe холын бодолгүй хүтэлбэрилэгшэд ажалһаань гаргаад, пенсидэ ябуулжархина. Энэнь лэ харатай. Гомдоһон үбгэнэй сэдьхэл бодол нилээд ойлгосотой. Эндэһээ уламжалан, колхозой үйлэ хэрэгүүд, хонишодой эрхэ байдал үргэнөөр харуулагдана... Колхозой түрүүлэгшэ Пэлхэй Цыренович юумэ бүхэнэй газаа талые һайжаруулхын тэдысэ ябуулга хээд лэ, шанар тухайнь огто мартажархидаг... Иимэрхүү «ноёд» манайшье эндэ байжа болохо. Тэдэнэй алдуу хэхэдэнь, залан хэлэхын орондо зариман аниргүйхэнөөр һүжэрөөдэгшье байжа болоо ха даа. Юрэдөө хүтэлбэрилэгшэдшье, хүдэлмэришэдшье адли оролдожо хүдэлөө һаа, юун гээшые хэхэ байгаабибди,— гээд ном сооһоо юу ойлгоһон тухайдаа хөөрэхэ зуураа, хэдэн тобшололнуудые хэнэ. Номой удхын тайлбаритай нилээд танил болоһон янзатай. Зарим зарим мэдүүлэл, диалогуудые блокнот соогоошье буулгажа абанхай. Энээниие гансал өөртөө хэрэглэхын тула бэшэ, мүн бусад нүхэдтөө хөөрэжэ үгэхэ, уншагшадайшье зүблөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахын тула буулгажа абаһан байгаа бээз даа.

Ондоошье олон ном уншаа.

— Зарим хүн залуу ябахадаал һэр-мэр гээд, үбгэрхэдөө залхуу болошодог. Наада захынь ном сударһаа байтагай, газетэ, радио хэрэглэхээ болишодог. Тииһээр, анха суглуулһан баялигынь гээгдэ гээгдэһээр, сэдьхэлэй «кризис» тохёолдодог, алибаа барга бүдүүлиг һүлөөн дорошье орохо ушар болодог... Тиимэ аюулда орохогүйн тула, сэдьхэл бодолойнгоо сэлмэг арюун байхын тула хүн бүхэн лекци һонирхохо, ном, газетэ хашаргүйгөөр уншаха, үдэрһөө үдэртэ радиошье шагнаха ёһотойл даа. Эндэ клуб, библиотекэнүүдшье туһалха уялгатай.

Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум айхабтар тодорхой заабари үгөө гээшэ бэзэ, — гээд хэлэхэдэнь, «Иигэжэ соёл болбосоролоо дээшэлүүлхын хойноһоо саг үргэлжэ оролдохо гээшэ коммунис ажаһуудалай нэгэ шухала хубинь болоно»—гээд сэдьхэн баярлажа байгаа һэмди. Тиин зугаалалдажа һуутарнай, нютагай найман жэлэй һургуулида физкультура заадаг Степа хүбүүниинь орожо ерэбэ.

— Ши, Степа, физкультура заажа эхилһээр жэл болобош. Хамар дороо хараад лэ ябанаш. Хүнэй хэлээгүйдэ өөрын һанаагаар олоной хэрэгтэ туһалхын хойноһоо оролдохогүй хүн гээшэ гүш? Волейбол, футболшье наадаха дуратайшуул дүүрэн. Зарим залуушуул сүлөөтэй сагтаа дежурна магазин һахижа, архидажа ябахын орондо спорт эрхилхэ ёһотой. Үхибүүдтэ заахын лэ түлөө физкультурын һургуули дүүргээ хүн гүш? Иигээд лэ ябаха болоо һаа, амяа харaһан хэрэг. Эрдэмтэйш, залууш. Улад зондоо туһалха, спорт зааха, эмхидхэхэ ёһотойш,— гээд абаһаар лэ наяршабал даа. Энэ хэлээшэнь ганса өөрынь хүбүүндэ бэшэ, мүн нютагайнь бусад олон нүхэдтэ хабаатай байгаа хаш.

Олоной хүмүүжэл, болбосорол тухай иигэжэ һанаата боложо һууxадань, бүришье бахархамаар байгаа. Уулзаад, ушараад байхада урматай — иимэ нүхэд нютаг нуга бухэндэ улам олошоржо байг лэ!

> *Бүхы ажалшадые дээдэ зэргын һайн һайхан үзэл бодолтой, коммунизмын хэрэгтэ үнэн байхаар, ажалдаа, ниитын ажахыда коммунис ёһоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ, буржуазна үзэл бодолой, заншалай үлэгдэлнүүдые гүйсэдөөр усадхаха, хүниие али бүхы талаарнь, тэгшэ бэрхээр болбосоруулан хүмүүжүүлхэ, ухаан сэдьхэлэй, культурын бодото баялигуудые байгуулха гээшэ соёл сурталай хүдэлмэридэхи мүнөө үеын гол зорилго мүн гэжэ парти тоолоно.*
>
> КПСС-эй ПРОГРАММАҺАА

Шажан шүтөөнэй бэшэ, харин Совет засагай аша туһаар лэ иимэ болообди.

Иимэ үе сагта ажаһуугаад, үшөө шабар хүрэгтэ, шасар малгайтанда һүгэдэжэ һууха гү? Яаһан эшхэбтэр юумэ гээшэб! Иимэшүүлдэ зорюулжа, ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулха ёһотой бологдоод байна. Партиимнай ЦК-гай июниин Пленум соёл сурталай хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэхэ тухай маша зүб тогтоол гаргаа,— гээд пенсионер Тыхеев айхабтар урмашан хөөрөө бэлэй.

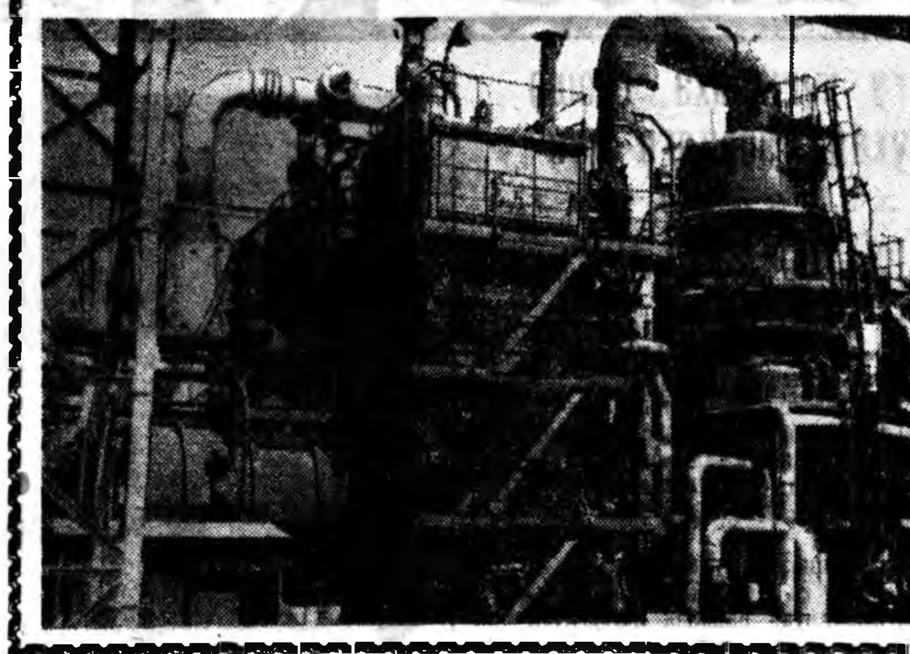
**

Чисаанын совхозой Загастай тосхон ошоходоо, Роман Баяндуевтай уулзаһамнай, баһал һонин байгаа. Ном һудар ехээр уншадаг болоһыень харахадаа, ехээр баясаа һэмди. Энэ хадаа хоёр хүлгүй, инвалид хүн. Табяад наһатай. Совхоздоо нормировщигоор хүдэлдэг. Хоёр хүбүүдынь Улаан-Үдын интернат һургуули дүүргэнхэй.

— Юрэдөө, урданай саг һаань, намшаг эрэмдэг амитан одоол амидын тама үзэхэ байгаа... Мүнөө ямаршье хүн...

Р. Цыбиков.

Социалис оронуудаар

ЧЕХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА. Братислава шадарай «Словнафт» гэжэ комбинат Словакиин тон томо предприяти болоно. Энэ комбинат 7 дүрбэлжэн километр талмайе эзэлдэг. Зураг дээрэ: предприятиин талмай дээрэ.

ЧТК-гай—ТАСС-ай фото.

ВЕНГРИДЭ ВИНОГРАД СУГЛУУЛЖА ЭХИЛБЭ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Урданай заншалай ёһоор, виноград суглуулжа эхилһэн үдэр Венгридэ һайндэр болодог юм. Сюрет гэжэ нэрлэгдэдэг энэ һайндэрые виноград ургуулагшад хамтаржа үнгэргэдэг. Шэнэ ургасын виноград энэ үдэр пресс доро табин нязалагдажа, архи нэрэлгын үе саг эхилдэг юм. Хүдөө нютагуудаар үргэн ехэ найр наадан, концертнүүд болодог.

Бач-Кишкун гэжэ областиин, ороной хойто зүгэй госхозууд болон кооперативууд виноградай баян ургаса суглуулна. Багсаан тоолоод үзэхэдэ, Венгриин архиин погребуудта энэ жэлдэ шэнэ ургасаһаа нэрэгдэһэн 4 миллион гектолитр архи нэмэжэ хэгдэхэ.

10 МИЛЛИОН ПОДШИПНИК

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Мүнөө үедэ Венгри жэл бүри 10 млн. подшипник гаргана. Подшипнигуудые бүтээдэг гурбан завод баригданхай. Урдань 400 янзын подшипник гаргадаг байгаа һаа, хамжажа үйлэдбэрилгын, социалис оронуудай хоорондохи ажалай хубаарилгын ашаар мүнөө үедэ оройдоол 190 ондоо янзын подшипник гаргана. Энэнь экономическа талаараа нилээд ашагтай. Нэгэ хэдэн янзын подшипнигуудые оло олоор гаргахада, продукциин өөрынь үнэ хямдарна.

Экономическа харилсан туһалалсалгын Советэй гэшүүд—социалис гүрэнүүдтэ, мүн ФРГ. Австри, Бельги, Дани болон бусад гүрэнүүдтэ Венгри подшипнигуудые олоор худалдадаг.

БРНОДО БОЛОҺОН ЯАРМАГ ХААГДАБА

ПРАГА. (ТАСС). Брнодо болоһон уласхоорондын яармаг үсэгэлдэр хаагдаба. Тэрээндэ 45 ороной гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүд болон фирмэнүүд хабаадаа. Хоёр неделиин турша соо 800 гара мянган чехословагууд, мүн хариин гүрэнһөө ерэһэн 30 гара мянган айлшад энэ яармагые хараба.

Советскэ Союз хэдэн зуугаад миллион түхэригэй наймаа хэхэ хэлсээ яармагай үедэ баталба. Тэдэнэй үндэһөөр СССР бүд нэхэлгын машинануудые, «Москвич», «Волга» гэжэ хүнгэн автомобильнуудые, тарянай комбайнуудые, тракторнуудые, мүн бусад машинануудые Чехословакида худалдаха юм.

Д. УЛЗЫТУЕВ.

ЭСЭГЫМ ТООНТО—ШЭБЭРТЭ

(Лирическэ этюдүүд)

Шэбэртэ...
Хэн иигэжэ нэрлээб—бү мэдэ.
Шэнэһэтэ ой.
Сэнгэгты гээд Улаан хада
Шэдэлнэ хормой дороһоо аршаан.

Уунаб—саданагүйб.
Уняар манан алшуураар
Улаан хадам даллана, даллана.
Уралаа хүргөөд соргодо, шим щэмэжэл байнаш.

Удаан...
Иимэ удаан намаяа озодог һайш.

Аршаанда һуугаашад тээ тэрэ сайлажа һуунад,
Аляа нэгэниинь ман тээшэ эмнинэ, дуулана.

Хүүгэд хүхинэ
Хүрдэ табижа сорго дээр.
Хүлеэгээрэй, биш наадаад ерэһүүб, тэдэнээр...
Хүһөө шулуун... «Эндэ
Хүхэ Монголой һуури юм һэн анханда».
Хүгшэрһэн эхэм хуурай зубхяа аршаад,
Дуурана... Эжым, харыш наашаа, эжым.
Хүбүүншни ямар түргөөр урганаб.
Мэнэ һаял хониной арһан һэхүүргэ соо
Мэлмэн нюдэтэй, хоёр үендөө хэбтэхэдээ—
Эгээл эхин, эгээл һайхан шүлэгөө
«Эжы-ы!»—гэжэ һүүхирээ бэлэйб, эжы!

...Намартаа дайдамни гурбан тодо үнгэтэй,
Набшаһан шара, тала, тарямнай шара.

Хуулиин удха ойлгобо.
Үзэг холбон уншажа,
Үгэ болгон залгаба.

**

...Шэбэртымни шугы! Буряад нютагууд хэзээдэшье, хаанашье Шэбэртым ойрохоно оршодог. Хабартаа эхилжэ, тэрэ шугынууд соо хүхын донгодоон, үхибүүдэй оглолдоон, жэмбүүрэй жэн гэһэн жэгдэ һонор абяан, галуунай ганганаан таһалгаряагүй шахуу...

Зарим үдэрнүүдтэ шугымнай дүүража байха. Намдуу аалинаар үдэршье үнгэржэ, бүришье аалин үдэшэ ерэхэ...

Эгээл энэ үедэ хуурай зөөлэхэн болодог һууриlан, дурлаһан хоёр—Дугар Сэсэг—боргооһо үргөөн үргөөн, бэе бэедээ нэнгэхэ. Арбан долоотой аляа тэрэ хүбүүн арбан зургаатай хонгор заахан нүхэртөө «ажабайдал, горидол, гашуудал тухайда томоотой янзаар хөөрэн һууха...

Ээ, Шэбэртымни шугы, Шэбэртымни шугы, балшар наһанаймни үлгы!

**

Намар...

Гансахан уляангир добуунай доодо хормойдо ганхан һууна. Намаа набшань шарлашоо; һалхинай һэбһаб гэхэдэ, алтан шаргал набшаһад һаршаганан хиидэнэд. Халуун ороноо бусажа ябаһан тохорюунууд дээгүүрнь даляараа дэбин үнгэрнэ:

Доог-рюун, доог-рюун...

Уляангир ниидэшэхэ далигүйл һэн хойноо, алтан шаргал намаагаараа һабинан, шэбэнэн гээгдэнэ:—Баяртай, баяртай, сүлөөтэ шубууд!

Тохорюунууд аяар тэрэ сэнхир огторгойһоо доошоо харан, харюусанад:

— Доог-рюун, доог-рюун...

Уляангир шаргал толгойгоороо дохин дохин, захяа найдалаа намарай һалхяар дамжуулна:

— Баяртай, уулзатараа баяртай! Аяар тэрэ урда орондо аха дүүнэрни ургадаг, алтан уляангир мэндые хүргэн ошооройгты...

Тохорюун харюусана:

— Доог-рюун, доог-рюун...

«Тиигүүжэбди, тиигүүжэбди»,— гээ ёһотой даа.

Намар...

**

Бурханда бэшэ, бүгэдын хүсэндэ этигэһэн
Буряад зоноймзориг найдал ехэ.
Шэдеэр бэшэ, ухаан бодолой аргаар
Шэнэ байдал зохёожо байһан гэхэ.
Молор дайдын халуун сээжэ сүршэн,
Мотоор дуудаад, оньһон насос шууяад,
Хурын уһаар хуудам поли турьян:
Һэрюун амяар һэбшээ һалхи татан;
Тариалан дээгүүр сэнхир далинууд элеэ —
Талын хүбүүд жолоошодынь бэлэй.
Шэбэртымнай шэб шэнэхэн больница —
Шэрэтэй орон, һонор, гэрэл дүүрэн.
Сагаан марляар орёолгоһон басаган,
Санитар үхид, залуу эмшэн хажуудань.
Урал дээрээ хурын үүлэ манатуулан,
Урин һайхаар энеэбхилжэ хэбтэгшэнь
Холшор нүхэрөө холын замда үдэшэһэн
Хониншон басаган, үнөөхил юрын басаган,
Гасуур үедэ гал аюул аймшагтай.
Халтад гэбэл хагданда—талын түймэр.
Хорёод наһаяа гамнангүйгөөр энэ хүүгэн,
Хонин һүрэгөө толгой бүтэн гаргаа...
Шэн зоригой шэди хаанаш харааб,—
Шэнэ үеын, шэнэ сагай дүн ха.
Аглаг дайдаа амидын жаргал гэһэн
Арад зомни үеын үедэ мүнхэ!

АРМЕНИИН ССР. Цахкадзор гэжэ үзэсхэлэн һайхан байгаалитай газарта бага хүхибүүдэй, эхэнүүдэй амаралтын гэр бии юм. Энэдэ жэл бүри 2500 гаран эхэнүүд амардаг. Зураг дээрэ: амаралтын гэрэй хажууда.

ТАСС-ай фотохроника.

Таряан—арадай баялиг

Худалдаа наймаанай гурим эбдэһэнэй түлөө харюусалгада хабаадуулагдаба

...ленскэ областиин Рославль... ...айпотребсоюзда талха, хи... ...й зүйлнүүдые гаргашалха ...гэмтэ ёһоор хандаһан ба... ...ууд элирүүлэгдэбэ. Худал... ...наймаанай гүрэнэй инспек... ...баримтын ёһоор, байгша ...нэгэдэхи квартал соо энэ ...требсоюзда хилээмэ бариха ...78 тонно талхан үлүүсэ ...шалагдаа. Гадна 181 тонно ...энд үригдэһэн байгаа. ...авльска районой коопера... ...хүдөө ажахын эдеэ хоо... ...үйл худалдан абахадаа, эд ...ар угтамжа худалдаан ...эмхидхэһэн байба. ...д шадарай сельпо арад ...үндэгэ тушаахадань, талха ...шагай зүйл урдаһаань ху... ...н байгаа. Хоёр үндэгэнэй ...1 килограмм талха ху... ...хараатайгаар иимэ ...тань» бэелүүлэгдэдэг. бай... ...бүгэдэнь хилээмэнэй ...үлүүсэ гаргашалха хэрэгтэ ...байһан юм.

...ленскэ облпотребсоюзай ...ни гүрэнэй жасаһаа хилээ... ...өөр гаргашалха хэрэгтэ ...гурим тогтоогоогүй, тии... ...бариһан хилээмэнэй орондо ...худалдахадаа, ямаршье хи... ...табингүй орхиһон байба. ...эсэстэ мүнөө жэлэй 8 ...турша соо тус областиин ...эглэгшэдэй кооперациин ...ацинууд 3 мянга гаран ...талха үриһэн байна.

...ээмэ худалдаха гуримые ...гээр эбдэһэн тухай асуу... ...роспотребсоюзай правлени ...хэлсээ. Гэмтэ хүнүүд ха... ...р хэһээгдээ. Хилээмэнэй ...е буруугаар гаргашалһанай ...Рославльска райпотреб... ...правлениин түрүүлэгшэ ...Васенковтэ шанга донго... ...сонсохогдоо. Хүдөө ажахын ...хоолой зүйл худалдан аба... ...талха урдаһаань наймаал... ...ааа түлөө Пригородно ...ой правлениин түрүүлэг... ...шэр Васильев хүдэлмэриһөө ...агдаба. Облпотребсоюзай ...аа наймаанай управлениин ...ник нүхэр Лащугта донго... ...сонсохогдобо. Облпотреб... ...правлениин түрүүлэгшэ ...Чорин талха үрихэ яба... ...болюулха хэмжээ абаагүй ...шатуугаар хэһээгдэхэ гэжэ ...хэгдэбэ.

...енскэ областиин эд хэрэг... ...эй кооперациин организа... ...на хилээмэ худалдаха гу... ...бэһэн, талха үриһэн гэмтэ хүнүүд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа гэжэ роспотребсоюзай правлени анхаралдаа абаба.

Талха, хилээмэнэй бусад зүйлнүүдые үрихэ ябадалда хүргэхэ ямаршье баримтануудтай хайра гамгүйгөөр тэмсэхэ, эдеэ хоолой эдэ зүйлнүүдые гамтайгаар гаргашалха шухала гэжэ областной, хизаарай болон республикануудай (АССР-нүүдэй) эд хэрэглэгшэдэй кооперациин союзуудай правленида заагданхай.

(ТАСС).

УНШАГШАДАЙ АСУУДАЛДА ХАРЮУ

ҮЗЭЛӨӨ УРБАГШАДАЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛ

Троцкизм шэнэ союзнигтай болобо

Олон хүнүүд иимэ асуудал һурана: КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдтэй адли үзэл бодолтой IV интернационал гэдэг юун бэ? Хэзээ бии болоо юм, ямар хүнүүд энээндэ ородог бэ, энээнэй үзэл бодол, уг зорилгонь юуб? Доро толилогдоһон статья соо эдэ асуудалнуудта харюу үгтэнэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулжа байгаа КПСС-тэ болон коммунис бусад партинуудта эсэргүү кампаниие мүнөөнэй троцкизмын гуламта болохо IV интернационал гэдэгэй зүгһөө дэмжэгдэнэ. Марксизм-ленинизмын хорото дайсад бологшо троцкистнуудтай һаналаа нэгэдэһэн ушар хадаа, Хитадай хүтэлбэриин политикын уг зорилгые элирхэйлэн харуулна бшуу. Мүнөө үе сагай гол шухала асуудалнуудаар Хитадай хүтэлбэриин хараа бодол, тэдэнэй авантюрис ааша хэрэгүүд, дэлхэйн коммунис хүдэлөөе һандаргаха зорилгоор хэрэглэдэг арга методүүдынь троцкизмын үзэл сурталда жэгтэй адли байна.

Энэ IV интернационал гэдэг юун бэ, КПК-гай догматигууд, ревизионистнуудай оролдолгоор гаража ерэһэн энэ организаци ямар юм бэ? «Социалис революциин бүхэдэлхэйн парти» гэжэ үзэлөө урбагшадай һайрхуугаар нэрлэдэг IV интернационал 1938 ондо байгуулагдаһан юм гээд Троцкитой нэгэн адли үзэл бодолтон соносхоһон юм.

Энэ организаци хадаа гол түлэб коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнһөө намнуулһан, хэтэрмэ зүүн үзэл баримталагшадай, можо бологшодой, заримандаа бүри политическэ зайгуулшадай уурхай болонхой. Мүн интеллигенци болон студентнэрэй дундаһаа гараһан хэтэрмэ «революционно» үгэнүүдээр бэеэ хуяглагшад энээн руу мүн шэбээлдэг юм аабза.

Энээнэй байгуулагдаһан үдэрһөө эхилээд мүнөө болотор марксистско-ленинскэ партинуудта дурагүй хүнүүд IV интернационалдахи бүхы ажал ябуулгыень эрхилдэг юм. Үзэлөө урбагшад хадаа дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые һандаргааха, коммунис партинуудые, тэдэнэй хүтэлбэриие хардаха, муушалха, КПСС болон Совет гүрэниие муудхаха гээшые гол шухала зорилгомнай гэжэ тоолодог байна.

Дүшөөд, табяад онуудай үеэр троцкистнуудай бүлэгүүд олон оронуудта: США-да, Мексикэдэ, Чилидэ, Боливида, Аргентинэдэ, Перудэ, Эквадорто, Францида. Италида, Англида, Голландида, Японодо, Цейлондо болон бусад оронуудта хорото муухай ажал ябуулга эрхилжэ байгаа юм. Гэбэшье, эдэнэр өөһэдынгөө организацинуудые байгуулһан тухай соносхоо һэн. Чилидэ «Хүдэлмэришэнэй революционно парти», Боливида «Национальна революционно хүдэлөөн» гэхэ мэтэ байха. Хэды иимэшье һаа, эдэ «партинуудай», бүлэгүүдэй гэшүүд хэдэн арбаад гү даа, али үшөөшье үсөөн байдаг. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ шургажа, тэндэ олониитын тулгууритай болоод, профсоюзуудые бэе тээшээ татаха гэжэ троцкистнуудай оролдоһон һэдэлгэнь орогүй һалаа.

Мүнөө IV интернационалда ородог бүлэгүүд хадаа хүдэлмэришэн ангиһаа таһарһан үсөөхэн тоотой идхамжын можонууд боложо үлэнхэй. Коммунис үзэл бодолдо харша удхатай баримтануудые тарааха зорилгоор эдэнэр буржуазин партинуудай туһаламжаар троцкис зохёолнуудые, журналнууд болон газетэнүүдые хэблэдэг байна. Эдэнэрэй центральна орган болохо «IV интернационал» гэжэ журнал, «Интернейшнл социалист ревю» гэжэ журнал (США), Боливида «Луча обрера» гэжэ газетэ хэблэгдэдэг юм. Троцкистнууд ажал ябуулгаяа нюусаар эрхилхэдээ, ангиин тэмсэлэй асуудалаар марксизмда эрид харша үзэл бодол ажалшан арадта баадхаха гэжэ оролдодог, коммунис партинуудта, тэдээнтэй хамта хүдэлдэг профсоюзуудта эсэргүү болгохо гэжэ арад зониие тухирдаг байна.

Хүдэлмэришэн ангиин дунда олониитын зүгһөө түшэг тулгууритай болохо гэжэ IV интернационалай һэдэлгэнүүдэй буруутахада тэдэнэй дунда зүришэлдөөн, арсалдаан болодог байна. 1953 ондо энэ организаци хоёр бүлэг — «уласхоорондын секретариат», «уласхоорондын комитет» боложо таһарһан түүхэтэй. 1961 ондо түрүүшынь бүлэг мүн зосоогоо баһа таһарһан байгаа. Энээнһээ Латиин Америкын троцкистнууд таһаржа гараа бэлэй. Францида, Аргентинэдэ, США-да центрнүүдтэй боложо бүрилдэһэн бүлэгүүд хоорондоо ходо үһэрилдэжэ байдаг.

Тиин энэ организациин хүтэлбэрилэгшэд КПК-гай хүтэлбэриин мүнөөнэй политическэ хараа шугам хэрэглэн, троцкизмын гуламтын ажал ябуулга дахяад һэргээхын тулада оролдоно. IV интернационал хадаа Хитадай догматигуудай «теориин» үзэл бодолтой тон адли байна гэжэ зар тунхаг тараана. Үшөө 1960 ондо тус интернационал Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэридэ, гэшүүдтэ нээмэл бэшэг эльгээһэн юм. IV интернационал хадаа «Таанарай эхилһэн арсалдаае... һайшаана», «КПСС-эй, дэлхэйн Коммунис партинуудай олонхи хүтэлбэрилэгшэдэй оппортунис удхатай хараа бодолдо эсэргүү тэмсэлдэ танай талада байна» гээд энэ бэшэг соонь хэлэгдээ бэлэй.

IV интернационал Хитадай хүтэлбэрилэгшэдтэл адли олон ондоо социальна байгуулалтатай оронуудай эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха политикые, буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэлые буруушаана, Советскэ Союзай гадаадын политикын хараа шугамые буруушаана; зарим зарим оронуудай капитализмһаа социализмда амгалан ёһоор орохо гэһэн баталамжыень буруу дээрэ тоолоно: революционно тэмсэлһээ арсаа гэжэ дэлхэйн олонхи коммунис партинуудые гэмнэнэ.

1961 ондо үнгэргэгдэһэн IV интернационалай «бүхэдэлхэйн 6-дахи конгресс» хадаа КПСС-ые, марксистско-ленинскэ бусад партинуудые, КПСС-эй түүхэтэ XX, XXII съездүүдэй шиидхэбэринүүдые, 1957, 1960 онуудай Москвадахи зүблөөнүүдэй документнүүдые хорото муухайгаар хардаһан, муушалһан эрхэ байдалда үнгэрһэн юм. КПК-гай хүтэлбэриин мүнөө үедэ хэлэжэ байһан баримтануудые мүн тиихэдэ тэрэ сессидэ дурдагдажа байһан байгаа. КПК-гай теоретигүүд гэдэг хүйхэрнүүд «Троцкиин перманентнэ революциин теоритой дүтэлбэбди» гээд «IV интернационал» гэжэ журналда һайрхаа бэлэй.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдые нэгэн адли үзэл бодолтон гэжэ тоолоод, IV интернационалай түлөөлэгшэд марксистско-ленинскэ партинуудта эсэргүүгээр хамта тэмсэе гэжэ уряалаа һэн. 1963 оной июль һарада боложо үнгэрһэн троцкистско хэдэгэнээнэй уурхайн гүйсэдкомой XXII пленум дээрэ «Хитадуудтай нэгэдэхэ гэһэн түүхэтэ зорилгые һайшаагаад, IV интернационал хитадай нүхэд хоёрой хоорондо нэгэдэмэл фронт байгуулхын түлөө тэмсэхэ» гэжэ шиидхэһэн юм. КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй дала мүрые нүхэрэй ёһоор альгадаад, «олон жэлэй саада тээ IV интернационалай табиһан асуудалнуудые хамгаалжа байнат» гэжэ пленум тэмдэглээ һэн.

Ю. БОРКО.

Хилын саанаһаа

Ниитын үйлэдбэрилгэ хүгжөөхэ гээшэ революциин гол шухала зорилго мүн

Блас Рокын хэлэһэн үгэ

ГАВАНА, сентябриин 26. (ТАСС). Социалис революциин нэгэдэмэл партиин национальна хүтэлбэриин гэшүүн Блас Рока «Үйлэдбэри хүгжөөхэ хэрэгтэ партиин үүргэ» гэһэн асуудалаар үсэгэлдэр Гаванын телевиденеэр үгэ хэлээ.

Олониитэ арад зоной хэрэглэмжэ хангахын тулада ниитын үйлэдбэри хүгжөөхэ гээшэ революциин гол шухала зорилгонуудай нэгэн мүн гэжэ Блас Рока хэлэбэ. Ороной ажабайдалай бусад һалбаринуудые хүтэлбэрилдэгтэсэл адли парти үйлэдбэриие ударидадаг гээшэ. Зүгөөр энэмнай предприятинуудтахи партийна организацинууд захиргаашадые һэлгэхэ гэһэн удхатай бэшэ. Парти хадаа үйлэдбэриие хүгжөөхэ зүб шэглэл заажа үгэдэг, Кубые хүгжэнги орон болгохо зорилго табидаг байна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, гүрэнэй предприятинуудые олзо ехэтэй болгохо, бүхы юумэ арьбалха асуудалнуудта тогтон хэлэбэ. Предприятиин дирекциин, партийна организациин ажал ябуулгаяа зүбөөр тааруулан табиһанһаа хүдэлмэриин амжалта дулдыдаха гэжэ Блас Рока зааба.

Социалис оронуудай, нэн түрүүн Советскэ Союзай зүгһөө Кубын революцитай һаналаа нэгэдэлтэй байһые лектор тэмдэглэбэ. «Түүхэ манай талада байна, дэлхэйн хүсэнүүдэй тэнсүүри манай талада байна» гэжэ мэдүүлбэ.

Эб найрамдалай политика оршон мандана

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 26. (ТАСС). ООН-ой байшан соо делегадууд болон журналистнууд ядерна туршалга хорихо тухай договорые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эсэслэн батални сэдьхэлээ ханангяар угтаба.

Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна туршалга хорихо тухай договор хадаа Советскэ Союзай эб найрамдалай политикын оршон мандажа байһые харуулна гээд ООН-дохи Кубын делегациие толгойлогшо Карлос Лечуга ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тус договор эсэслэн баталха тухай шиидхэбэриие Либериин делегаци ехэ баяртайгаар угтаба гээд ООН-дохи Либериин саг үргэлжын түлөөлэгшэ Натан Бэрнс мэдүүлбэ. Ядерна туршалга хорихо тухай договор хадаа буу зэбсэг хуряаха замда түрүүшын шухала алхам мүн болоно гээд энэ хүн хэлэбэ.

ТАСС-ай корреспондентын хөөрэлдэһэн, мүн бэшэнье делегадууд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй шиидхэбэриие үндэрөөр сэгнэжэ байһан тухайдаа мэдүүлбэ. Энэ шиидхэбэри хадаа уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха хэрэгтэ шухала хубита нэмэри мүн болоно гэжэ эдэнэр тэмдэглэбэ.

Франциин коммунистнууд можо бологшодые буруушаана

ПАРИЖ, сентябриин 26. (ТАСС). Хитадай компартиин можо болон таһарха, авантюрис хараа шугамые буруушаажа байнабди, 1957, 1960 онуудта болоһон коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай зүблөөнүүд дээрэ абтаһан уялганууд-һаа арсаад, эдэнэр эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха политика буруушаажа байна, гээд Сомма департаментын коммунис федерациин бюро дээрэ абтаһан резолюци соо хэлэгдэнэ.

Арад зоной хэрэг ябуулгые үнэншэнгүй КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд манай үе сагай шэнжэ тэмдэгые үлэ сэгнэнэ, иигэжэ эдэнэр марксизм-ленинизмын түрим ёһонуудые эбдэжэ, можо болон таһарха замда ороһон байна» гэжэ энэ резолюци соо бэшэгдэнхэй.

Ядерна туршалга зарим тэды хорихо тухай Москвагай договор баталһые һайшаан, резолюци баталан абагшад буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхыень департаментын арад зониие уряалжа байна.

Эндр ба Луара гэжэ департаментын коммунис федерациин комитет Москвагай договор һайшааһан резолюци баталан абаа. Энэ договор хадаа уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ туһатай байха, хэлсээнүүдые бодомжотойгоор, хүлеэсэтэйгээр хэхэ зам нээжэ үгэнэ гээд резолюци соо хэлэгдэнэ. Москвагай договор «Де Голлиин правительствын авантюрис политикада эсэргүү тэмсэлдэ хүсэтэ түлхисэ боложо үгэнэ. Тус правительство уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха хэрэгтэ һаад ушаруулһан мэхэ гохо хэжэл хэжэл байна». Москвагай договорто Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй буруу хараа шугам баримталһанда федеральна комитет гэмшэжэ байна, «энэ хараа шугам хадаа Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй олонхи хубиһаа таһарһан гүн гүнзэгы арсалдаатай болоһыень харуулна гээшэ». Советскэ Союзай Коммунис партиие, Франциин Коммунис партиин болон бусад аха дүү партинуудые Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй худал хуурмагаар харааһые буруушаана.

Журналистнуудай бүхэдэлхэйн хуралдаанда хабаадагшад Тунис ошобо

ТУНИС, сентябриин 26. (ТАСС). Журналистнуудай бүхэдэлхэйн гурбадахи уулзалгада хабаадагшадые һуулгаһан «Литва» теплоход нютагай сагаар 14 часта Ла Гулетт гэжэ Тунисай порт ерэбэ. Информациие ударидагша, «Аль-Амаль» газетын директор Хабиб Буларес, Тунисай хэблэлэй национальна ассоциациин хүтэлбэрилэгшэд, нютагай, гадаадын журналистнууд, тэрэшэлэн Тунис городой ажалшад айлшадые угтаба.

Мүнөө үе сагай шухала шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн журналистнуудай бүхэдэлхэйн уулзалгые Туниста ехээр һонирхоно. Энэ уулзалгада зорюулһан материалнуудые толилходоо эндэхи хэблэл тус хуралдаанда олон хүнэй хабаадажа байһые онсолон тэмдэглэбэ.

Индиин ниислэл Делидэ болоһон ажалшадай тон ехэ демонстраци болон митингдэ 200 мянга шахуу хүн хабаадаа. Демонстраци болон митингые Индиин коммунис парти, Профсоюзуудай бүхэиндиин конгресс эмхидхэһэн байна. Индиин парламентда арадай зүгһөө дамжуулан үгтэһэн бэшэгые дэмжэхын тулада энэ демонстраци болон митинг болоһон байна. Зураг дээрэ: демонстрацида хабаадагшадай колонно.

ТАСС-ай фотохронико.

М. А. Шолохов Стокгольм ерэбэ

СТОКГОЛЬМ, сентябриин 26. (ТАСС). Скандинавын оронуудаар аяншалжа ябаһан совет уран зохёолшо М. А. Шолохов мүнөөдэр Стокгольм ерэбэ. Швециин ниислэл хотодо М. А. Шолохов хоёр үдэр соо байха юм.

Гүрэнэй хиналтада абаба

АЛЖИР, сентябриин 26. (ТАСС). Алжир городой 33 кондитерска магазин нэгэдэжэ, кооператив болоод, Алжирай гүрэнэй мэдэлдэ оробо.

«Эдэ магазинуудые самоуправлениин комитедүүдэй мэдэлдэ үгэһэн ушар хадаа Алжир городой худалдаа наймаае социализаци хэхэ түрүүшын шата мүн болоно. Энэ хэмжээ абаһанай ашаар юумэнэй сэн нэгэ хэмжээндэ байлгаха аргатай болоно, юуб гэхэдэ, энэ сектор хадаа гүрэнэй хиналта доро байха юм. Социализмын хэрэгые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилһэн энэ хэмжээнэй шухала байһыень бидэнэр тэмдэглэхэ ёһотойбди» гээд энэ кооперативай гэшүүдэй суглаан дээрэ префектурын түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Франциин сенатор эрилтэ хэбэ

ПАРИЖ, сентябриин 26. ТАСС). «Референдум хэжэ, правительствын ябуулжа байгаа ядерна зэбсэгжэлгэ бэелүүлхэ политика тухай, Москвагай договор эсэслэн баталха тухай Франциин арадай һанал бодолые яаралтайгаар элирүүлхэ шухала болоод байна» гээд премьер-министр тоолоногүй гээшэ гү гэжэ партийна бэшэ сенатор Пьер Марсиласи Франциин премьер-министртэ хандаба.

Малайзи—Англиин нюуса колони мүн

ХАНОЙ, сентябриин 26. (ТАСС). Зүүн Урдахи Азида Англиин нюуса колони болохо, Англиин колонизаторнуудай булимтархы бааза болохо Малайзиин федераци гэдэгые байгуулһыень буруушааһан Индонезиин хараа шугамые «Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө национальна фронтын» центральна комитет дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

«Сүлөөрэлгэ» гэжэ Урда Вьетнамай агентствын мэдээсэлһээ үндэһэлжэ, ВИА иигэжэ дамжуулна: «Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө национальна фронтын» ЦК-гай Индонезиин правительствада эльгээһэн бэшэг соонь энээн тухай хэлэгдээ гээд заана.

Британиин империалис этэгээдүүдэй хараа түсэбүүдтэ эсэргүүгээр Индонезиин арад зоной ёһотоор тэмсэжэ байһан ушар хадаа Урда Вьетнамда дэлгэржэ байгаа национальна-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ ехэ дэмжэлгэ болоно гээд энэ бэшэг соо заагдаһыень бидэнэр ойлгожо байнабди.

Сайгондо жагсаал болобо

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 26. (ТАСС). Урда Вьетнамай буддын шажантан үсэгэлдэр Сайгондохи «национальна суглаанай байшангай дэргэдэ» правительствада эсэргүү демонстраци хэхэ һэдэлгэ гаргаба гээд Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Жагсаалда хабаадагшадай нэгэн буддын туг намилзуулха һэдэлгэ хэбэ. Полици жагсаалда хабаадагшадые намнаба. Хэдэн хүнүүд түрмэдэ хаагдаба.

Нгодиньдьемэй засаг түрэдэ буддын шажантанай эсэргүүсэлтэ мүхөөгдөөгүй гэжэ энэ жагсаал үшөө дахин элирүүлэн харуулба гээд АП-эйн корреспондент тэмдэглэбэ. Демонстрациин үедэ засаг түрынхидэй табидаһан мэгдэһэн ябадал хадаа Сайгондохи байдалай амгалан бэшэ байһые харуулба.

Астронавтикаар уласхоорондын XIV конгресс

ПАРИЖ, сентябриин 26. (ТАСС). Астронавтикаар уласхоорондын XIV конгресс Юнескын байшан соо мүнөөдэр нээгдэбэ. Тус конгрессэй хүдэлмэридэ 34 ороной: тэрэ тоодо СССР-эй, Англиин, США-гай, Франциин, Чехословакиин, Болгариин, Польшын, Бельгиин, Италиин делегацинууд хабаадана. СССР-эй эрдэмэй академиин гэшүүн, Астронавтикын уласхоорондын федерациин вице-президент Л. И. Седов советскэ делегациие толгойлно.

Федерациин президент Эдмон Брэн тус конгрессэй заседани нээбэ. Түрүүшын хэмэл одо табижа, хүн түрэлтэнэй замбуулин түби шэнжэлжэ эхилһэн үе сагһаа хойшо зургаадахи жэлэй ойн гүйсэжэ байһан үдэрнүүдтэ тус конгресс хүдэлмэрөө эхилбэ гэжэ президент тэмдэглэбэ.

Астронавтикын уласхоорондын федерациин хүндэтэ айлшан түрүүшын космонавт Юрий Гагарин манай конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадажа байһаниинь бүришье һайн гэжэ Брэн мэдүүлбэ.

Иигэжэ мэдээсэхэдэнь эндэ байгшад ехэ халуунаар угтаба.

Бирмингемдэ бомбо дахяад тэһэрбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 26. (ТАСС). Үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг фашис этэгээдүүд Бирмингемэй негрнүүдэй байдаг кварталда үсэгэлдэр үдэшэлэн бомбо тэһэрээ. Негр арад зоной байдаг энэ кварталые «динамидтай хада» гэжэ нэрлэнэ. Юуб гэхэдэ, эндэ үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг этэгээдүүд байд гээд лэ бомбо тэһэлдэг.

Үсэгэлдэрэй тэһэрэлгэһээ 8 гэр гэмтээ, эдэнь церковһээ тиимэ холо бэшэ оршодог юм. Эндэнь сентябриин 15-да бомбо тэһэржэ, негр 4 үхибүүд алуулаа.

Тэһэрэлгын болоһон газарта полици ерээд, юрэ бусын юумэн болоо юм байна» гэжэ мэдүүлбэ.

Мүнөөнэй үе сагта таарахагүй хэмжээн

ПАРИЖ, сентябриин 26. (ТАСС). Парижһаа дүшөөд километрэй газарта оршодог Корбей гэжэ нютагта сэрэгэй завод баригдажа байна. Энэнь де Голлиин «ударна атомна хүсэндэ» хүдэлхэ юм гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ. Ядерна һомо абажа ябаха шадалтай ракетэнүүдые энэ завод гаргаха юм.

Түрүүшын автодром дээрэһээ репортаж

ХОЛЫН ЗАМДА ГАРАХЫНГА[А] УРДА ТЭЭ

Спидометрэй зурлаа 100... 120, 140 хүрөөд, зэлэ татан тогтошобо. «Волгомнай» агаар зүһэн, харгы дээгүүр ниидэжэ ябаһандал урагшаа шармайна. Эхэ ороноймнгоо түрүүшын автодром дээрэ байнабди.

— Ехээр харайлгаат гэжэ хүн таниие зэмэлхэгүй. Энэ харгыгаар часай 200 километр хүрэтэр ябуулхада болохоор,—гэжэ маниие үдэшэжэ ябаһан автодромой дирекциин инженер Дмитрий Васильевич Голубев залуу жолоошон Владимир Журавлевто хэлэбэ.

Элһэн губи, хадын ташалан бороогой уһанда угаагдажа, канава, жалга болошоһон газар—холын харгыда ябахадаа жолоошон элдэбын бэрхэшээлтэй дайралдадаг ха юм. Ямаршье газарта машинын эбдэрхэгүйн тулада, шоферой ходо урагшатай ябахын тулада шэнэ автомобильнуудые ехэ замда гаргахынгаа урда тээ ехэ туршалга хэдэг юм. Энээндэ нэгэ гү, али хоёр жэл хэрэгтэй болодог. Элдэбын харгы замаар машинанууд олон мянган километр ябаха ёһотой. Каракумай элһэн губяаршье, городууд хоорондохи автомобилиин харгыгаар, Кавказай орьёл хадануудааршье, Белоруссиин уһатай намаг болдог соогууршье ябаха саг болодог байна.

Һаяар иимэ холын яан замай аяншалга хэлтэгүй болохонь. Автомашина туршахын тулада, Москва шадар баригдажа байгаа Европодохи томо автодромуудай нэгэн 1965 ондо ашаглалгада ороха юм.

Дмитров шадар Синьговско гэдэг үзэсхэлэн һайхан ой модотой нютагта барилгашад элдэб янзын харгынуудай: энээнэй урда тээ байһан, мүнөөнэй, мүн ерээдүйн —иимэ гурбан янзын харгы гаргажа байна. Эдээнэй нэгэниинь —мүнөөнэй автомашинын харгы гаргагдажа байна. Энэ харгы үдэр бүри 150—160 метрээр ой тээшэ хоргодон ороно.

—Үни удаан саг соо байхаар, бүхэ бэхеэр баринабди. Бүхы оролдосоёо гаргажа, харгын нюрга гэлиитэр тэгшэлжэ, нэгэшье болдог солдоггүйгөөр хэхые оролдонобди. Тиихэдээ хэдэн үе, түрүүшээр элһэ, хайрай холисо, дээгүүрнь хоёр үетүүлэн шанартай цементээр хушанабди,— гэжэ участогай мастер, залуу инженер Николай Смоляр хэлэнэ.

— Иимэ холисые вибратораар тэгшэлхэдэ һайн. Тиин Шура Бородинагай бетон тэгшэлхэдэнь бүришье һайн байдаг,—гэжэ[…] бүүдэй нэгэн тоомоо таһар[…]

— Вибратораар тэгшэл[…] һүүлээр зөөлэхэн капрон ще[…] бетониие гараараа тэгшэ[…] һайн байдаг,—гэжэ тэрэ […]ган эшэжэ байжа харюуса[…]

Полигон 42 дүрбэлжэн к[…] метр талмай эзэлнэ. Эндэ […] элдэбын харгы бии даа. Т[…] манай ябаһан харгын хаж[…] елэгэр тэгшэ динамометрич[…] харгы эндэ машинын хүсэ […]гадаг.

Шэнэ бүтээн гаргагдаһан [ма]шинын бүхэ бэлэниие хо[…] һон харгыда туршажа […] ёһотой. Иимэ жэгдэ бэшэ х[…]той харгыгаар машина нэгэ […] ябахадаа хэдэн мянгаад к[…] метр ябаһан мэтээр элидэг[…]. Эндэ юрын хүдөө харгы, шу[…]гаар жэгдэлһэн харгышье […]ха. Мүн тусхай машинын я[…] харгышье бии.

Машина туршан шалгаха […] хэрэгсэл энэ автодромдо хуу[…] Тиимэһээ хэрбээ энээнэй […] тээ 2—3 жэлэй туршада м[…]ные туршадаг байһан һаа, […]рин мүнөө һара соо алишье […] һаань хүсэдөөр шалгагдаха б[…] байна.

Автодром барилгада гар[…]лагдаһан зөөри 4—5 жэлэй […]шада харюулагдаха, жэл соо […]рэндэ 2,5 миллион түхэ[…] алмалта үгэхэ,— гэжэ Дм[…] Васильевичай хэлэһэниинь […]да ойлгосотой болобо.

Автодромой захада бари[…] байһан мантан томо лабо[…]риин байшан харагдана. […] шалгын һүүлээр элирүүлэг[…] дутуу дундануудые эндэхи н[…]нернүүд усадхаха, конструк[…]ень улам һайжаруулха хүд[…]ри хэхэ юм. Шофер-туршал[…]дай байха гостиница бар[…]жа байна. Москва шадарай […] хэлэн гоё газарта автомоби[…]нуудай городок болохо юм. […]нэ промышленностиин, авт[…]бильна транспортын эрдэм […]жэлэлгын институт эндэ б[…] тухай тогтоол абтанхай. […] музей байгуулхаар хараалаг[…] Бүхы түхэлэй автомобильну[…] марк бүхэниинь эндэ сугл[…] юм.

Л. Смирн[…]
Л. Шевц[…]

(ТАСС-ай тусхай корр[…]

Дмитров хото,
Московско область.

Ерэхэ жэлэй түсэбөөр

«Дружба» теплоходой команда коммунис ажалай экипаж юм. Энэ теплоход мүнөө шэнэ ургасын таряа зөөлгэ дээрэ хүдэлнэ. Тус команда долоон жэлэй табадахи жэлэй навигациин түсэб дүүргэнхэй. Командын капитан Михаил Иванович Сахаровский суднынгаа командын гэшүүдтэй хамта арга боломжоёо хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Тиихэдээ долоон жэлэй зургаадахи жэлэй түсэбтэ оруулан, 1200 тонно ашаа энэ жэлдэ зөөхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Хараалһан хэмжээ ябуулгануудайнгаа, мүн уралан нарижуулгын хүдэлмэриин үрэ дүнгөөр һэльбэгд[…] винтынгээ эрьесые б[…] түргэдхэхэ гэһэн ба[…] Гадна түлишэ болон т[…]долгын материал алм[…]найнгаа ашаар Улаан-Үд[…] Харлан пристаньнүү[…] хоорондо хоёр дахин я[…]жа, ашаа зөөхэ юм.

Зураг дээрэ: «Друж[ба]» теплоходой капитан М. […] Сахаровский, 209-дэхи […]жын шкипер И. К. Сура[…] гэгшэд ээлжээтэ тамара[…]да гарахынгаа урда тэ[…]нэ.

Д. Балданов
фотонь автора[й].

ШАХАРДУУ ШАНГА БАЙДАЛАЙ ШЭНЭ ГУЛАМТА

Малайн (6 жэлэй саада тээ эрхэ сүлөө олоһон). Сингапур, Саравак ба Сабах (Британиин хойто Борнео) гэжэ хэдэн Англиин колонинууд нэгэдэжэ, Малайзиин федераци гэжэ шэнэ гүрэн сентябриин 16-да бии болоо гэжэ соносхоһонһоо хойшо Зүүн Урда Азидахи байдал нилээдгүй хурсадаһан байна.

Ушар юун бэ гэхэдэ, Малайзиин арадуудтай түрэл болохо Индонези Филиппин хоёр иимэ федерациин бии болоходо эрид шууд буруушааба. Джакартада, Малайзиин түб—Куала-Лумпурда—үймөөтэ демонстрацинуудай болоһоной һүүлээр энэ федерациин правительствые толгойлогшо болоһон Малайн премьер-министр Абдул Рахман Индонези Филиппин хоёртой дипломатическа харилсаагаа таһалдуулһан тухайдаа мэдүүлбэ. Энээнтэй хамта сэрэгэй хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ тухайдаа соносхобо.

Сентябриин 18-да Джакартада болоһон демонстрациин үедэ Англиин посольствын үй бута сохигдоһоной һүүлээр эндэхи байдал улам хурсадаһан байгаа. Энээнтэй хамта «сагааруулхын аргагүй иимэ үйлэ хэрэгэй болоһондо» Индонезиин правительство гэмшэжэ байһанаа мэдүүлхэ зуураа «Малайзиин хүтэлбэриие үнэндөө гартаа абаһан нүгөө талын, тодорхойлходо, Англиин талын хэрэг үйлэнүүдтэ арад зоной уур сухалаа хүрэжэ, хороо бусалжа байһыень правительство баһа һайн ойлгожо байна» гээд тэмдэглэбэ.

Индонезидэ харша кампани Англида дэлгэржэ байнхай. Англи Индонези хоёрой дипломатическа харилсаан таһалдажа болохонь ха, Англи Малайзида «сэрэгэй туһаламжа» хүргэхэнь ха гэжэ сэрэгэй занаалта хэнэ гээд газетэнүүд тухайлан бэшэнэ.

...Малайзиин бии болоһон ушар өөрын онсо түүхэтэй юм. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй дэлгэржэ байһан үе сагта Англиин империализм Зүүн Урда Азида экономическа, политическэ, сэрэгэй шухала шухала газарнуудые гартаа яажа үлөөхэб гэһэн эрмэлзэлгэ хэжэ байгаа юм.

Дэлхэйн 2-дохи дайнай һүүлээр Зүүн-Урда Азида колониализмын үндэһэ һууриин һалан һандаржа эхилхэдэнь (Индонезидэ — Голландиин колони, Филиппиндэ — Америкын, Индохитадта — Франциин) Англи колониальна эзэмдэлгээ энэ райондо үлөөһэн байгаа. Номгон ба Индиин далайнуудай уһан замуудые шалгажа байдаг, далайн сэрэгэй тон шухала удха шанартай томо гэгшын бааза болохо Сингапурта Англиин туг намилзаһан зандаа үлэһэн юм. Гадна Малаккска хахад аралнууд дээгүүр тарашаһан княжестванууд Калимантанай хойто захада (энээнэй индонез нэрэнь Борнео гэдэг) Саравак, Бруней, Британиин хойто Борнео гэдэгүүд Англиин эзэмдэлгэдэ үлэһэн байгаа.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ургахадань Англиин империализм шэнэ арга мэхэ бэдэрхэ баатай болоо һэн. Иигэжэ 1957 ондо 11 княжества нэгэдүүлһэн Малайн федераци байгуулагдаһан юм. Абдул Рахман Федерациин толгойлогшоор табигдаа бэлэй. Тиин Малайе Англи экономическа талаарнь гартаа бариһан зандаа байхаһаа гадна, федерациин газар дээрэ Англиин баазанууд, сэрэг, тэрэшэлэн СЕАТО гэжэ сэрэгэй бүлэглэлэй гэшүүд Австралиин, Шэнэ Зеландиин сэрэгшэд тэндэ байһаар.

Малайн арад зон эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлээ багааршье һуладхаагүй. Хойто Калимантанда Англиин империализмда эсэргүү тэмсэл үргэдэһэн байгаа. 1962 оной декабрьда Брунейдэ болоһон буһалгаан энэ хүдэлөөнэй дээдэ шатань болоһон юм. Энэ үедэ империалистнууд колонито дарлалтын түхэл маяг хубилгаад үлөөһэн байгаа. Эгээл иимэ эрхэ байдалда Малайзиин Федераци байгуулха түсэб бии болоһон түүхэтэй. Абдул Рахман энэ түсэб зохёоһон гэнэ. Теэд үнэндөө түсэб зохёон байгуулагша—Зүүн урдахи Азида Англиин Верховно комиссар Малкольм Макдональд юм ха. Энэ район шадарай Англиин колонинуудые нэгэдхэжэ, бэеэ даанхай нэрэтэй гүрэн тогтоогоод, Англитай даагдашагүй хэлсээгээр дараха гэһэн дурадхал оруулһан байгаа. «Хамтаараа бэеэ хамгаалха» гэһэн «Англо-малайска сэрэгэй договор» хадаа Малайзида хабаатай шэгээрээ үлөө юм.

Ерээдүйн федерациин гэшүүдтэй нилээд үни удаан саг соо хэлсээнүүд болодог байгаа, нэгэтэ бэшэ буруу һүрэн алдаһаншье байха. Иимэ ушар Брунейтэй тохёолдоһон юм. Түрүүшээр Федерацида оруулхаар хараалагдаһан байгаа. Гэтэр һүүлэй үедэ Брунейдэ нефтиин баялиг тухайһбариһаа һурагтүй ехэ байшоо гэжэ «Шелл» гэжэ Англиин нефтяной кампани — Брунейн бодото эзэн нютагай султаниие хашажа ороһон юм ха. Тиигэжэ тэрэнь «үсэрэлдэжэ», «бэеэ даанхай болохо» гээд, Малайзи Брунейгүйгөөр байгуулагдаһан ха юм. Энэ баримта юу харуулааб гэхэдэ, шэнэ гүрэн байгуулхадаа арад зоной хүсэл эрмэлзэл хараадаа абадаггүй, харин далайн саадахи монополистнуудай эрилтын аша туһа харадаг байба.

Федерациин гэшүүдэй хоорондохи зүрилдөөндэ орходоо Малайзи байгуулгада эсэргүү арадай хүдэлөөн, тэрэшэлэн Индонези ба Филиппинүүдэй харилсаа тааралдуулха гээшэ Англиие нилээд ехэ бэрхэшээлтэй байдалда оруулна.

Бэеэ даанхай байдалтай болохо эрилтэ хэжэ, Федерацида орохоор хараалагдаһан бүхы районуудта Малайзиин Федерацида эсэргүү хүдэлөөн дэлгэрэнхэй. Жэшээнь, Сингапурай социалис фронт резолюци соогоо иигэжэ бэшэбэ: «Малайзи хадаа арад зоной аша туһада бэшэ, харин Англиин капиталай аша туһа хамгаалха юм. Малайзи хадаа Англиин засаг баригшадай шэнэ түхэлэй колониин политикын аша үрэ мүн» гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

«Хуушанайнгаа» колонито арга хэрэглэжэ, Сингапурта, Малайда, Хойто Калимантанда буһалгаата хүдэлөөн үгы хэгдээ юм—эндэхи байдалда дурагүй хүнүүдые бултыень түрмэ руу хаяһан байна. Саравагай, Британиин хойто Борнеогой арад зоной федераци байгуулгада ямараар хандадаг байһые элирүүлхэ зорилгоор ООН-ой комисси шэнжэлэлгэ хэхэдээ миин лэ баримта тэмдэглээд гараа юм. Малайзи байгуулгада эсэргүүсэдэг — политическэ гэмтэйшүүл арад зоной асуултада ехэ нүлөө үзүүлжэ шадаагүй гэжэ комисси тэмдэглэһэн байна.

Англиин (тэрэниие дэмжэдэг США-гай, Австралиин, Шэнэ Зеландиин) Индонезиие, Филиппиниие шэнэ гүрэнтэй эблэрүүлхэ гэжэ хэды оролдоошье һаа, ямаршье үрэ гарабагүй. Индонезиин хилэдэ аюул тохёолдуулха Англиин сэрэгэй баазануудые яашье үлөөхэгүй гэжэ Индонезиин правительство эрид шиидэнги байна. Хойто Калимантанда шэнэ түхэл маягай бүридэл байлгахаар бэеэ даанхай хани барисаата гүрэн байбал дээрэ гэжэ Индонезиин правительствын хүсэжэ байһаниинь ойлгосотой.

Малайзи тушаа Филиппинын хүсэл бодол тон ондоо удхатай байха. Британиин хойто Борнеодо һанаатай байһан тухайдаа Филиппинын правительство оло дахин мэдүүлһэн байха. Филиппинэй засаг баригшадай шэнэ гүрэнһөө хэмшээрхэһэниинь ондоо удхатай. 10-аад миллион шахуу арад зонтой, хүгжэнги экономикотой (Малайда сагаан туулганай ба каучугай хэбтэшэ, Саравагай ба Британиин хойто Борнеодо ой модоной баялиг, Сингапурай эд болбосоруулалгын промышленность) шэнэ федераци хадаа Филиппиниие түрижэ болохо аа гү гэжэ айна.

Иигэжэ Урда Вьетнамай хажуугаар зүүн урда Азида шахардуу шанга байдалай шэнэ гуламта бии болобо. Арад зоной эрхэ сүлөөтэ, бэеэ даанхай байдалтай болохо эрмэлзэлгыень хараадаа абаха дурагүй, хуушанайнгаа колонинуудта бажуулдашоод байдаг империалис этэгээдүүдэй политика иимэ байдалай бүхы шалтагаан мүн болоно.

С. ИВАНОВ.
(ТАСС).

Редактор
Ц. О. ОЧИР[ОВ]

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У[дэ], улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ре[дак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—2[…] отделов: сельскохозяйственного производства и парт[ийной] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и пар[тий]ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологич[еского] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсе[лько]ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и перевод[а] 34-05.
гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.
Н00537. Зак. № 5094.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1963 оной сентябриин 28.